

Vznesené pripomienky k Správe č. 3 (TSI projekt) – 1. séria

P.Č.	Pripomienkuj úci subjekt	Znenie pripomienky	A/N/ ČA	Vyhodnotenie pripomienky
1.	MD SR, za oblasť dopravy	„Measure: Support scheme for buying new zero emission vehicles for public transport and fleet expansion with charging points“ (str. 43) na konci kap. Measure Details je uvedené, že opatrenie je nové, a že z Programu Slovensko je možné financovať len železničné vozne. Potrebne doplniť, že v Programe Slovensko, opatrení 2.8.1 Podpora rozvoja udržateľnej mobility mimo BSK, je možné získať financovanie na obnovu mobilných prostriedkov dráhovej MHD (autobusy na alternatívny pohon vrátane súvisiacej plniacej a nabíjacej infraštruktúry).	A	Doplnené do textu.
2.	MD SR, za oblasť dopravy	„Table 4 Table containing milestones, targets, and timeline for the transport component“ (str. 53 a ďalej): realizáciu prvých troch opatrení v oblasti dopravy navrhujeme posunúť o rok, t.zn. (i) Support scheme for buying new zero emission vehicles – 1.1.2027 scheme in force (následne posunúť ostatné míľniky o rok), (ii) On-demand transport – 1.1.2027 scheme for the on-demand transport entry into force (následne posunúť ostatné míľniky o rok), (iii) Provision of discounts for citizens in material deprivation – 1.1.2027 scheme entering into force (následne posunúť ostatné míľniky o rok)	N	Z pohľadu expertného tímu ponechávame navrhované Milestones a targets pre uvedené opatrenia. Dôvodom je potreba čím rýchlejšieho čerpanie zdrojov SKP, vrátane možnosti, že pre opatrenie na podporu zliav pre skupinu ľudí v hmotnej núdzi, by to znamenalo stratu prostriedkov pre daný rok. Tiež máme za to, že podľa vzoru a mechanizmu výzvy z Programu Slovensko pre opatrenie 2.8.1, nie je potrebná notifikácia a ani oznámenie schémy štátnej pomoci, ak ide o pomoc pre verejnú dopravu vo verejnom záujme a verejnej službe v doprave, a postačuje vypracovanie výzvy. Zmenené boli míľniky a rozloženie rozpočtu v rokoch pre dodávku elektrických autobusov, vzhľadom na pripomienku vznesenú počas workshopu.
3.	MD SR, za oblasť dopravy	Programme Slovakia (str. 67), potrebné doplniť existujúce opatrenie 2.8.1 Podpora rozvoja udržateľnej mobility mimo BSK, je možné získať financovanie na obnovu mobilných prostriedkov dráhovej MHD (autobusy na alternatívny pohon vrátane súvisiacej plniacej a nabíjacej infraštruktúry).	A	Doplnené do textu.
4.	MD SR, za oblasť dopravy	„Annex B- Full characterisation of selected M&I“ (str.144 a ďalej) – v nadväznosti na pripomienku č. 2 je potrebné posunúť príslušné míľniky o rok uvedené k jednotlivým opatreniam aj v tejto prílohe, aby to sedelo s textom správy.	N	Z pohľadu expertného tímu ponechávame navrhované Milestones a targets pre uvedené opatrenia. Dôvodom je potreba čím rýchlejšieho čerpanie zdrojov SKP, vrátane možnosti, že pre opatrenie na podporu zliav pre skupinu ľudí v hmotnej núdzi, by to znamenalo stratu prostriedkov pre daný rok. Tiež máme za to, že podľa vzoru a mechanizmu výzvy z Programu Slovensko pre opatrenie 2.8.1, nie je potrebná notifikácia a ani oznámenie schémy štátnej pomoci, ak ide o pomoc pre verejnú dopravu vo verejnom záujme a verejnej službe v doprave, a postačuje vypracovanie výzvy. Zmenené boli míľniky a rozloženie rozpočtu v rokoch pre dodávku elektrických autobusov, vzhľadom na pripomienku vznesenú počas workshopu.

5.	MD SR, za oblasť dopravy	Dopad navrhovaných opatrení je kvantifikovaný iba na úrovni úspor CO_{2e}. Táto informácia má však vo vzťahu k primárnemu cieľu SKP, ktorým je zmiernenie dopadu zavedenia EU ETS2 na zraniteľné skupiny, iba druhotný význam. Tým skôr, že aj samotná veľkosť dopadu navrhovaných opatrení v oblasti dopravy má na zníženie emisií CO_{2e} z dopravy zanedbateľný dopad na odhadovanej úrovni 0,08% ročne v krátkodobom horizonte a 0,15% v strednodobom horizonte, za celé obdobie 2026-32 0,7%. Doručenie kľúčových informácií (dopad opatrení na zraniteľné skupiny) v záverečnej správe Konzorcia, ktorej predloženie je naplánované na jún 2025, nepovažujeme, vzhľadom na termín doručenia SKP EK pre beneficienta za užitočné. Navrhujeme preto doplniť do tejto správy analýzu dopadu navrhovaných opatrení, aby bolo možné využiť výstupy analýzy pri príprave SKP.	N	Aktuálne je e metodológia kvantifikácie dopadov kontrolovaná/prehodnocovaná EK.
6.	MD SR, za oblasť dopravy	Na str. 24 je uvedené opatrenie Poskytovanie zliav na cestovnom pre obyvateľov v hmotnej núdzi ako priorita MD SR. MD SR dlhodobo upozorňuje zástupcov tímu Konzorcia na potrebu cieľiť opatrenie nie na obyvateľov v hmotnej núdzi, ale na iné zraniteľné skupiny obyvateľov – prednostne žiakov a študentov, na podporu čoho bola poskytnutá aj dôkladná a podrobná argumentácia a vedená diskusia. Cielenie na obyvateľov v hmotnej núdzi je o.i. aj administratívne náročné, nakoľko je potrebné o to individuálne žiadať a nebolo to konzultované ani s úradom práce a sociálnych vecí, ktorý by mal zabezpečiť registráciu týchto osôb a znášať väčšiu časť administratívnej záťaže. Navrhujeme, aby do SKP bolo zahrnuté opatrenie Poskytovanie zliav na cestovnom pre obyvateľov, ktoré bude cielené len na žiakov a študentov.	ČA	Opatrenie je cielené na žiakov a študentov v hmotnej núdzi (a nevyužívajúcich alebo nemajúcich možnosť využívať maximálne zľavy z dôvodu neexistencie železničného spojenia) a na ostatných občanov v hmotnej núdzi. Administratívnu záťaž považujeme za minimálnu, keďže uvedení občania sú už evidovaní v databáze úradov práce, sociálnych vecí a rodiny spadajúce pod trvalé bydlisko občana. Zmiernenie záťaže môže byť zabezpečené tým, že priamo záujemcovia o zľavu si vyžadujú potvrdenie, ktorým sa preukážu prevádzkovateľovi verejnej dopravy (viď aj pripomienka MŽP SR/IEP č. 52).
7.	MD SR, za oblasť dopravy	V správe sa uvádza na viacerých miestach „road transport component“, pričom by malo ísť o dopravu vo všeobecnosti, pretože sú zahrnuté aj železničné projekty.	A	Zmenené na “transport component”.
8.	MD SR, za oblasť dopravy	Štandardy NADA doposiaľ zadané neboli, ale sú v procese tvorby. Tomu požadujeme prispôbiť text správy.	A	Zmenené a upravený text, v zmysle, že v budúcnosti budú a momentálne sa pripravujú.
9.	MD SR, za oblasť dopravy	Implementačný orgán pre SKP na MD SR ešte nie je stanovený, preto je potrebné v správe v tejto súvislosti uvádzať len MD SR a nie NADA (napr. na str. 162, bod 3.c). Ďalej prosím uveďte, že implementačný orgán bude uvedený v SKP.	N	MD SR a NADA uvádzame vždy spolu a neznamena to, že implementačným orgánom bude NADA preto sme to ponechali. Máme za to, že NADA je najvyšší koordinačný orgán pre verejnú dopravu.

10.	MD SR, za oblasť dopravy	Požadujeme vynechať nasledujúci KPI pre opatrenie železničnej infraštruktúry – new connections established. Nezohľadňuje navrhované projekty pre toto opatrenie.	A	KPI vymazaný.
11.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V časti 1. Executive summary žiadame upraviť poskytovanie EC a pasportov obnovy zdarma len v prípade prepojenia na realizovanie obnovy. Nemá sa jednať o osamotené vydávanie dokumentov bez ďalšieho následného kroku obnovy.	N	Certifikát a pasport obnovy musia byť vyhotovené pred obnovou a musia potvrdiť stav budovy, potrebu výmeny systémov a úsporu energie a nákladov. Na základe skúseností SAŽP z Obnov dom, sporadicky sa vyskytli prípady, že vlastníci napriek žiadosti obnovu nerealizovali. Vlastníka nie je možné donútiť k obnove a zraniteľná domácnosť nebude mať prostriedky na refinancovanie certifikátu v prípade nerealizovanej obnovy. Riziko povinnosti preplatiť EC a pasport môže odradiť vlastníkov od žiadosti o obnovu. Uvažujeme s nákladom na 5000 nerealizovaných certifikátov na 20 000 obnovených domov. Pre opatrenia 2 a 3 sa preplácanie certifikátov neuvažuje.
12.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V Tabuľke 1-1 <i>Prehľad opatrení a investícií...</i> žiadame upraviť znenie opatrenia 1. <i>Family houses renovation</i> tak, že sa bude poskytovať financovanie maximálne 2 opatrení postupnej hĺbkovej obnovy na jednu zraniteľnú domácnosť. Realizovaním postupnej hĺbkovej obnovy t. j. obnovy RD v jednotlivých krokoch do úrovne hĺbkovej obnovy v čase sa zabezpečí čo najširšie pokrytie množiny zraniteľných domácností v rodinných domoch financovaním z obmedzených zdrojov SKF, a pritom sa zabezpečí vysoká miera úspory energie (cca do 60 %, viď s. 79). Rozšírenie existujúcej podpornej schémy Obnov dom mini v čase sa javí ako vhodnejšie riešenie z pohľadu adresovania účelu vzniku SKF a záberu pokrytia počtu zraniteľných domácností a to aj z pohľadu efektívneho a spravodlivého vynakladania verejných zdrojov. Uvedené žiadame zohľadniť v celom texte dokumentu vrátane Annex B, table 0-1 Measure 1. Pripomienka súvisí s pripomienkou č. 3. Odôvodnenie: Obnova RD sa uskutočňuje v postupných krokoch kvôli jej finančnej náročnosti, a ani domácnosť so stredným príjmom preto nerobí obnovu naraz. Zavádzanie prvku nespravodlivého financovania (jednému všetko, druhému nič) nad rámec základnej myšlienky a samotného cieľa SKF je v podmienkach SR nežiadúce. Máme za to, že pri takom vysokom počte rodinných domov a miere súkromného vlastníctva nehnuteľností v podmienkach SR je potrebné zabezpečiť efektívne a sociálne spravodlivé prerozdelenie obmedzených verejných zdrojov.	A	Text je upravený, aby bol návrh jasnejší. Opatrenie je navrhnuté podobne, ako uvádza pripomienka. Finančné prostriedky na jeden dom neuvažujú s výmenou zdroja ako s tretím opatrením v každom dome. Uvažujú sa primárne dve opatrenia: zateplenie a výmena okien. V popise opatrenia je uvedené, že technický systém by sa mal meniť len v prípade, ak je súčasný po životnosti. Potvrdí to pasport obnovy. Týmto sa významne ušetria prostriedky na zdroje tepla, najmä tepelné čerpadlá, ktoré sú nákladné a sú jediným prípustným hlavným zdrojom tepla, ktorý je možné financovať zo SKF. Pasport obnovy by mal zabezpečiť, že tepelná ochrana sa vykoná ako prvá a v správnom poradí, teda výmena otvorových konštrukcií a zateplenie ako prvé dva kroky. Zateplenie celej budovy (steny, strecha, podlaha) je uvažované ako jedno opatrenie, pretože realizácia zateplenia všetkých konštrukcií naraz je nákladovo efektívnejšia a pri najhorších budovách je potrebná. V implementačnej fáze je možné presnejšie konkretizovať, že financovať výmenu zdroja ako tretie opatrenie je možné len ak je existujúci zdroj po životnosti/nefunkčný. V prípade nefunkčného zdroja nie je vhodné limitovať jeho výmenu striktnou požiadavkou v SKP na realizáciu len dvoch opatrení..

		Cieľom SKF je zabezpečiť vysokú mieru úspor pri efektívnom vynaložení verejných zdrojov pre jednu zraniteľnú domácnosť a súčasne obsiahnuť opatrením čo najväčší počet oprávnených domácností. Financovanie <i>hlbkovej</i> obnovy RD jednej zraniteľnej domácnosti je neúmerne finančne nákladné a neefektívne z pohľadu obmedzených finančných prostriedkov SKF, keďže sa na jednu domácnosť odčerpajú zdroje, ktorými by sa mohli financovať základné opatrenia obnovy s vysokou mierou úspor pre ďalšie 2-3 zraniteľné domácnosti obývajúcich RD. Ako ďalší argument je sociálna nespravodlivosť a nerovnosť vo výške vynakladaných zdrojov na jednu zraniteľnú domácnosť pri <i>hlbkovej</i> obnove RD versus obnova bytu v bytovom dome (kombinované financovanie s úverom).		
13.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Nesúhlasíme s tvrdením a žiadame vypustiť na s. 26 vetu: “<i>Separate investments in components (e.g. only windows) or only the technical systems change are not suitable for the worst performing buildings, hence the objective to prioritise deep renovation.</i>” Odôvodnenie: Smernica o EHB 2021/1275 predpokladá pri obnove budovy uskutočňovanie postupnej <i>hlbkovej</i> obnovy v logicky nadväzujúcich krokoch opatrení uvedených v pasporte obnovy budovy. Jednotlivé opatrenia obnovy (výmena otvorových konštrukcií, zateplenie obvodového plášťa apod.), ak sú uskutočnené v súlade s projektom a požiadavkami tepelnotechnickej normy napr. dodržanie kritéria minimálnych tepelnoizolačných vlastností stavebnej konštrukcie, minimálnej teploty vnútorného povrchu a minimálnej priemernej výmeny vzduchu v miestnosti, sú vhodné pre vykonanie v postupných krokoch obnovy t. j. v istých časových odstupoch, bez negatívnych vplyvov na kvalitu vnútorného prostredia budovy.	ČA	Text je upravený. Táto veta je uvedená pre zdôvodnenie predpokladaných nákladov na obnovu, ktorá pre najhoršie budovy nemôže byť v úrovni Obnov dom mini, ale musí zahŕňať minimálne prvé dve opatrenia (výmena otvorových konštrukcií a zateplenie). Definícia zraniteľnej domácnosti MH SR by mala obsahovať aj podmienku neefektívnej budovy. Minimálne tepelnoizolačné vlastnosti stavebnej konštrukcie sú od 1.1.2021 v úrovni NZEB (stena U=0.22 už od 1.1.2016 a okná s trojsklom).
14.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V Tabuľke 1-1 Prehľad opatrení a investícií...žiadame upraviť znenie opatrenia 2. Support for apartment buidlings renovation tak, aby boli do opatrenia zahrnuté aj čiastočne obnovené bytové domy, nielen neobnovené bytové domy. Neobnovené a ale aj čiastočne obnovené BD patria medzi najhorší fond bytových domov. Pod čiastočnou obnovou bytového domu je v štatistike uvádzané napr. zateplenie iba štítovej steny, čo sa v minulosti vo veľkej miere vykonávalo a v súčasnosti nie je považované za dostatočné. Cieľová skupina sú zraniteľné domácnosti v oboch uvedených skupinách.	A	Text je upravený
15.	MD SR, sekcia	V Tabuľke 1-1 Prehľad opatrení a investícií...žiadame upraviť znenie opatrenia 2. Support for apartment buildings renovation nasledovne:	A	Text je upravený

	bytovej politiky a stavebníctva	 with the aim of increasing the renovation rate of the approximately 25 % of unrenovated apartment buildings and the aim of boosting the completion rate of partially renovated apartment buildings...”		
16.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V tabuľke 4-1 žiadame upraviť text opatrenia <i>Family houses renovation</i> nasledovne: „...It provides grants for a maximum of 2 renovation measures per vulnerable household with the aim....“. Pripomienka nadväzuje na pripomienku č. 2.	ČA	Text je upravený na: „for typically 2 renovation measures per vulnerable household as a staged, step-by-step deep renovation based on renovation passport, Výmena aj vykurovacieho systému musí byť možná, ak je to nevyhnutné.
17.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V tabuľke 4-1 žiadame vypustiť časť textu opatrenia Advice, professional assistance...: „the provision of energy certificates and building renovation passports free of charge“. Odôvodnenie: OOS centrá nemôžu poskytovať (vydávať) EC ani pasporty obnovy budovy. Podľa zákona č. 555/2005 Z. z. ich môže vydať iba odborne spôsobilá osoba a činnosť energetickej certifikácie je vykonávanie živnosti. Samoúčelné vydávanie pasportov obnovy budovy zdarma považujeme za plytvanie verejnými zdrojmi, pokiaľ bezprostredne nenasleduje realizácia obnovy a po uskutočnení významnej obnovy následné vydanie EC. Žiadame vypustiť v celom texte dokumentu, napr. v 4.1.2., s. 35, Poradenstvo má za cieľ odbornú a technickú pomoc pri mobilizácii do obnovy a nemá potenciál ovplyvniť kvalitu obnovy.	N	Pre domácnosti v energetickej chudobe je kľúčové poskytnúť aj technickú podporu a zabezpečiť kvalitu obnovy, ktorá sa financuje z verejných zdrojov v 100% výške. Zraniteľné domácnosti si vyžadujú odlišný prístup v porovnaní s bežným obyvateľstvom, ktoré si obnovu spolufinancuje. Technickú podporu vedľa poskytnúť odborne spôsobilé osoby pre EC. Jednotné kontaktné miesta (OSS) by mali zabezpečiť EC od odborne spôsobilej osoby, nie vydávať EC. Energetické certifikáty sú oprávneným nákladom aj v schéme Obnov dom. Rozdiel je len v tom, že sa poskytne aj pasport obnovy, ktorý by mal byť zavedený do roku 2026 (EPBD). Pasport obnovy nezvýši podstatne náklady na certifikát, ak je spracovaný rovnakou odborne spôsobilou osobou a ušetrí financie na nevhodné výmeny systémov. V rámci technickej asistencie Art. 8 (3) je možné spracovať vzorové pasporty a zaškoliť zazmluvnených certifikátov pre spracovanie pasportov obnovy. <u>Smernica o EHB požaduje:</u> <u>čl. 12 Pasport obnovy budovy</u> ČŠ prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, aby pasporty obnovy budov boli cenovo dostupné a zväžia, či poskytnú finančnú podporu zraniteľným domácnostiam, ktoré si želajú obnoviť svoje budovy. <u>čl. 19 Energetické certifikáty</u> ČŠ prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, aby energetické certifikáty boli cenovo dostupné, a zväžia poskytnutie finančnej podpory zraniteľným domácnostiam. <u>Čl. 18 Jednotné kontaktné miesta pre energetickú hospodárnosť budov:</u> • ČŠ v spolupráci s príslušnými orgánmi a vo vhodných prípadoch so súkromnými zainteresovanými stranami zabezpečia zriadenie a prevádzku nástrojov technickej pomoci, • „ponúkajú špecializované služby pre zraniteľné domácnosti, ľudí postihnutých energetickou chudobou a osoby v domácnostiach s nízkymi príjmami.“

				• poskytujú holistickú podporu všetkým domácnostiam s osobitným zreteľom na domácnosti postihnuté energetickou chudobou a budovy s najhoršou energetickou hospodárnosťou, ako aj akreditovaným spoločnostiam a inštalátom poskytujúcim služby obnovy prispôsobené rôznym typológiám bývania a geografickému rozsahu, a poskytujú podporu v rôznych fázach projektu obnovy.
18.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Odsek 4.1.2. a odsek 4.2.1 žiadame upraviť v zmysle pripomienky č. 2.	A	Text je upravený
19.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 26 žiadame vypustiť požiadavku na vypracovanie energetického certifikátu pred obnovou. Odôvodnenie: Požiadavka je nad rámec zákona. Na účely vyhodnotenia úspor energie je postačujúce spracovať na začiatku „projektové energetické hodnotenie“ čo je povinná súčasť projektovej dokumentácie.	N	Energetické certifikáty sú oprávneným nákladom aj v schéme Obnov dom. V Nariadení o SKF v popise ukazovateľov v Prílohe IV sa požaduje preukazovanie úspor energetickým certifikátom pred a po obnove, alebo iným porovnateľným spôsobom podľa EPBD. Certifikáty a paspory podliehajú podľa EPBD kontrole kvality, iné nástroje nie.. Certifikácia budov je súčasťou EU politiky, mať certifikované budovy do r. 2050 a vytvoriť spoločnú EU databázu certifikátov budov pre mapovanie fondu budov. Nie je vhodné, aby Slovensko nešlo týmto smerom. Neskôr budú potrebné financie z iných zdrojov na zabezpečenie energetických certifikátov budov pre mapovanie fondu budov, definovanie najhorších budov, atď.. Projektové energetické hodnotenie je nákladnejšie, ako certifikát. Posudzuje sa viacero požiadaviek na budovu. Môže sa spracovať až v štádiu spracovania projektovej dokumentácie, nie v štádiu rozhodovania a motivovania vlastníka. Nemôže byť spracované pred rozhodnutím vlastníka pre obnovu. Pre skutočné vyhodnotenie úspor je potrebné posúdiť skutočný výsledný stav po obnove, nie zamýšľaný stav v projektovej dokumentácii. „Projektové energetické hodnotenie“ je súčasťou nákladov na obnovu (30 000 €/dom), čo je doplnené do textu.
20.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 26 žiadame vypustiť vetu: „ <i>Potential energy cost savings should be confirmed before the investment via an energy performance certificate or a building renovation passport.</i> “ ako aj časť vety: „ <i>energy performance certificates should be issued before...</i> “. Odôvodnenie: Pasport obnovy budovy je dobrovoľný nástroj.	N	Pasport obnovy budovy je dobrovoľný nástroj, ale podľa EPBD (2024/1275) má byť použitý napríklad ak ide o postupnú hĺbkovú obnovu financovanú z verejných zdrojov, aby sa zabránilo efektu uzamknutia (znemožnenie ďalších opatrení). Pri poskytovaní finančných prostriedkov z verejných zdrojov je možné požadovať rôzne dokumenty.

		EC ani pasport obnovy budovy neslúžia na preukázanie úspor energie a ani neobsahujú taký ukazovateľ.		„Pasporty obnovy budov poskytujú jasnú cestovnú mapu postupných hĺbkových obnov a pomáhajú vlastníkom a investorom najlepšie naplánovať časový harmonogram a rozsah intervencií.“ Bez pasportu obnovy sa nedá zabezpečiť postupná obnova v správnom poradí a nedá sa zabrániť nevhodnej výmene vykurovacích systémov napr. pred ukončením ich životnosti. Obsah pasportu obnovy je špecifikovaný v Smernici o EHB (2024/1275) PRÍLOHA VIII, kde sa uvádza: Požiadavky na pasporty obnovy budov: 1. Pasport obnovy budovy obsahuje: d) stručné vysvetlenie optimálneho poradia krokov; e) informácie o každom kroku vrátane: i) názvu a opisu opatrení obnovy pre daný krok; ii) odhadovaných úspor, pokiaľ ide o primárnu a konečnú energetickú spotrebu v kWh a v percentuálnom <u>zlepšení v porovnaní so spotrebou energie pred uvedeným krokom</u>; iii) odhadovaného zníženia prevádzkových emisií skleníkových plynov; iv) <u>odhadovaných úspor, pokiaľ ide o účet za energiu</u>, pričom sa jasne uvedú predpoklady týkajúce sa nákladov na energiu použité na výpočet;
21.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Upozorňujeme, že v časti Estimated costs na s. 30 číslo 77 113 z údajov SOBD2021 nepredstavuje počet bytových domov ale počet adresných bodov. Následne je prepočet týkajúci sa počtu budov odlišný. Žiadame upraviť časť „<i>Estimated costs</i>“ tak, aby odhad nákladov zohľadňoval financovanie celej skupiny oprávnených domácností t. j. aj nízkopříjmových, nielen tých najzraniteľnejších v zmysle definície v nariadení o SKF, článok 2 bod 10. Žiadame upraviť celý costing zo zohľadnením nižšie uvedeného. Odôvodnenie: Je predpoklad, že 25 % bytových domov nie je obnovených najmä z dôvodu finančnej situácie vlastníkov. Predpoklad, že len 5,6 % tvoria zraniteľné skupiny je podhodnotený. Domnievame sa, že v tomto bytovom fonde by mal byť % vyšší podiel zraniteľných skupín, odhad MD SR je cca 30 %. Celková finančná náročnosť opatrenia bude vyššia. Priemerná pomoc môže byť cca 10.000 eur/byt (od 6 700 do 14 400). Avšak pri menších bytových domoch (ako tvrdia analytici) sa táto suma bude skôr blížiť k vyššej sume ako k priemeru.	ČA	Ďakujeme za upozornenie. Text je upravený v zmysle, že ide o adresné body. Investičné náklady sú zvýšené na 12000 €/byt. Náklady na obnovu na m2 bytu môžu byť vyššie v menších bytových domoch tiež pre faktor tvaru (väčší podiel obalových konštrukcií k podlahovej ploche bytov). Bohužiaľ sme nemali k dispozícii presnejšie štatistické údaje. Costing môžeme upraviť, ak má MD SR presnejšie údaje, najmä o podiele zraniteľných domácností v bytových domoch podľa oficiálnej definície. K dnešnému dňu nemáme administratívnu definíciu, ktorá bude potrebná pre implementáciu, je preto ťažké tento počet odhadnúť. Od počtu zraniteľných domácností v jednom bytovom dome bude závisieť celkový počet obnovených domov a bytov. Vzhľadom na obmedzené financie zo SKF sme uvažovali najzraniteľnejších vplyvom ETS2 (analýzy v DLV2). Z analýz v DLV2 vyplynulo, že v mestskom prostredí je menej zraniteľných domácností ako vo vidieckom, čo môže byť spôsobené aj tým, že v mestách žijú ľudia vo väčších bytových domoch, v ktorých sú nižšie náklady na energiu na m2 bytu pre priaznivejší faktor tvaru bytových domov ako rodinných domov a tiež preto, že v bytoch obývajú a vykurejú menšiu plochu.

				MD SR navrhuje 57,6 mil. eur. / rok a uvádza tieto predpoklady výpočtu nákladov: - priemerný počet obnovených bytov podporených zo ŠFRB za ostatných 5 rokov (24 tis. bytov ročne), - odhad podielu bytov, v ktorých žijú zraniteľné domácnosti (30 % z priemerného počtu obnovených bytov), - predpokladaný obstarávací náklad na m2 podlahovej plochy bytu (240 eur/m2 podlahovej plochy bytu, t.j. limit úveru na zateplenie bytovej budovy platný v roku 2025), (max. 14 400 eur/byt, 181 eur/m2 prepočítané na celkovú podlahovú plochu BD) - priemerná veľkosť bytu (60 m2) (79.2 m2 prepočítaná na celkovú podlahovú plochu BD). K návrhu Trinomics treba upresniť: Priemerný počet bytov v bytovom dome podľa údajov ŠÚ SR je 13.3 bytov/dom. Návrh Trinomics je zameraný na podporu len zraniteľnej domácnosti v bytovom dome. V prípade súhlasu s obnovou však navrhovaná podpora 11 600 zraniteľných domácností (2320 domácností ročne) predstavuje celkový počet zateplených bytov ročne od 6 171 (ak 5 z 13.3 domácností v dome je zraniteľných, teda 38%) do 30 856 bytov (ak len 1 z 13.3 domácností v dome je zraniteľná, teda 8%) podľa toho, koľko zraniteľných domácností je v jednom bytovom dome. Navrhovaný počet podporených domácností je teda reálny a blízko návrhu MD SR (24 000 obnovených bytov ročne). Ťažko je odhadnúť, či budú zraniteľné domácnosti podľa oficiálnej definície v 100% potenciálu obnovy bytových domov (24 000 ročne). Ak nie, cieľ by bol ťažko dosiahnuteľný.
22.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 31 v časti 3 Investment žiadame vypustiť nasledovný text: „<i>An EPC should be issued before and after renovation in order to confirm energy saving are achieved.</i>“. Odôvodnenie: Na účely vyhodnotenia úspor energie je postačujúce postupovať v súlade so zákonom a pred obnovou spracovať „projektové energetické hodnotenie“, čo je povinná súčasť projektovej dokumentácie a po obnove EC.	N	Úspory nie je možné vyhodnotiť projektovým energetickým hodnotením pred obnovou a EC po obnove. V projektovom energetickom hodnotení sa posudzujú obnovované konštrukcie. V EC sa posudzuje globálny ukazovateľ so všetkými systémami. V Nariadení o SKF v popise ukazovateľov v Prílohe IV sa požaduje preukazovanie úspor energetickým certifikátom, alebo iným porovnateľným (kodifikovaným) spôsobom <u>podľa Smernice EPBD</u>: „Úspory energie v jednotlivých budovách sa dokumentujú na základe energetického certifikátu alebo iných kritérií na určenie cielených alebo dosiahnutých úspor energie stanovených v príslušnom ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie)“. Muselo by ísť o ukazovatele podľa EPBD. Projektová dokumentácia na obnovu (zateplenie, výmena okien) nebude potrebná.

23.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 32 v časti Analysis of Challenges & Solutions žiadame preformulovať prvú vetu. Štandardné sociálne bývanie má odlišnú funkciu ako služby krízovej intervencie, ktorých cieľom je zabezpečiť dočasné bývanie. Žiadame vypustiť časť „with a preference for targeting“ a ponechať rovnocenné zahrnutie účelov financovania obnovy.	A	Text je upravený
24.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 32 v časti Analysis of Challenges & Solutions žiadame do textu doplniť možnosť „prestavby“ (nie conversion!) budovy na účel sociálneho bývania v súlade s tabuľkou 1-1 na s. 6.	A	Text je upravený
25.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 32 nie je jasný pojem „ <i>outdated heating system</i> “. Nie je zrejmé, či bude možné napr. vymeniť funkčný systém na vykurovanie na fosílné palivo za obnoviteľný zdroj (TČ).	A	Text je upravený. V princípe sa môže vymeniť systém, ale v správnom poradí (ak je už budova zateplená). Dôležitým hľadiskom by mala byť úspora CO2 a nákladov na energiu. Výmena zdroja za TČ nemusí vždy znížiť náklady na energiu.
26.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V časti 4 <i>Measure: Advice , professional assistance, capacity building and education</i> na s. 35 žiadame vypustiť časť textu: „ <i>and the training of staff for Regional Sustainable Energy Centres (SIEA)</i> .“ Odôvodnenie: RCUE je opatrenie 2.1.3. financované v rámci Programu Slovensko 2021-2027. Ide o duplicitu. Navyše, účel regionálnych energetických centier (RCUE) je plánovanie a koordinácia energetickej politiky a dekarbonizácie na úrovni regiónov, čo je odlišný účel ako majú OSS.	A	Text je upravený. SIEA ako implementačná organizácia je nahradená MH SR. Odkaz na <i>Regional Sustainable Energy Centres (SIEA)</i> bol vložený na žiadosť MH SR. RCUE sú v pôsobnosti MH SR. V opatrení sa nenavrhuje financovanie zariadenia OSS, len ich špecifická činnosť (vyjadrená v osobohodinách) a vzdelávanie.
27.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 35 v časti <i>Analysis of Challenges & Solutions</i> žiadame preformulovať text týkajúci sa OSS implementácie tak, aby bol v súlade s deklarovanými cieľmi EPBD a EED. Nesúhlasíme so začlenením odborne spôsobilých osôb na energetickú certifikáciu do OSS, ich funkcia v rámci OSS nie je jasne definovaná ani odôvodnená. Nesúhlasíme s tvrdením, že fungovanie OSS je podmienené vznikom RCUE, nakoľko tie majú plniť odlišnú funkciu a účel, na ktorý majú byť zriadené. Žiadame uvedené zohľadniť v texte kapitoly 6 <i>Recommendations</i> na s. 69 ako aj v celom dokumente. Odôvodnenie: OSS v zmysle navrhovaného opatrenia nemajú slúžiť a poskytovať podporu jednému finančnému nástroju (obnova RD) ale „holistickú podporu všetkým domácnostiam s osobitným zreteľom na domácnosti postihnuté energetickou chudobou a budovy s najhoršou EH“. Predpokladaným zámerom opatrenia je rozšíriť plošne existujúce centrá Žit' energiou“ (SIEA)	A	Text je upravený, SKP nerieši kto bude prevádzkovať OSS. Toto rozhodnutie je na dohode medzi MH SR a MD SR.. SIEA ako implementačná organizácia je nahradená MH SR. RCUE boli uvádzané na návrh MH SR z februára – marca 2025. Predpokladáme, že OSS by mali poskytovať poradenstvo pre všetky existujúce schémy pre všetko obyvateľstvo na jednom mieste, vrátane SKP. SKF by mal financovať len tú časť činnosti OSS, ktorá bude zameraná na výzvy zo SKP (opatrenia 1, 2, 3). Vzhľadom na nedostatok odborných kapacít, komplexné poradenstvo v oblasti energetickej hospodárnosti vrátane najvhodnejšieho spôsobu financovania opatrení obnovy by mali poskytovať odborne spôsobilé osoby na energetickú certifikáciu. Mali by byť zaškolené najmä preto, aby zohľadnili aj zníženie nákladov na energiu, keďže to je cieľom SKF. Mali by byť zaškolení, so školením sa počíta.

		do regiónov s cieľom zabezpečiť dostupnosť pre zraniteľné domácnosti a komplexné poradenstvo pre nich v oblasti energetickej hospodárnosti ich obydľí vrátane najvhodnejšieho spôsobu financovania opatrení obnovy. Podmienenie opatrenia s vybudovaním RCUE nie je odôvodnené, tieto centrá majú iný charakter a účel fungovania, rovnako aj odlišné financovanie.		Odborne spôsobilé osoby na energetickú certifikáciu však nie sú priamo začlenené do OSS. Sú zapojené podobne, ako v schéme Obnov dom. Spracujú energetické certifikáty a paspory obnovy ako externí nezávislí experti. V Obnov dome je tiež energetický certifikát oprávnený náklad a preplácaný, ako je to navrhované aj opatrení č. 1.
28.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Na s. 36 žiadame vypustiť časť vety: „ <i>but also on regional energy centres as a whole.</i> “ Odôvodnenie: Vzdelávanie odborných kapacít regionálnych centier udržateľnej energetiky (RCUE) bude financované z opatrenia v rámci programu Slovensko. Pripomienka súvisí s pripomienkou č. 16.	A	Text je upravený
29.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V tabuľke 4 na s. 40 žiadame upraviť počet vlastníkov bytov tak, aby zahŕňal predpoklad pre celú skupinu oprávnených domácností podľa nariadenia o SKF, nielen najzraniteľnejších. Pripomienka súvisí s pripomienkou č. 11.	ČA	Definícia zraniteľnej domácnosti nie je známa. Bude však potrebná na administratívnu identifikáciu zraniteľných domácností. Keďže nie sú známe podmienky, nie je možné stanoviť podiel zraniteľných domácností na jednom bytovom dome. Priemerný počet bytov v bytovom dome podľa údajov ŠÚ SR je 13.3 bytov/dom. Návrh Trinomics je zameraný na podporu len zraniteľnej domácnosti v bytovom dome. V prípade súhlasu s obnovou však navrhovaná podpora 11 600 zraniteľných domácností (2320 domácností ročne) predstavuje celkový počet zateplených bytov ročne od 6 171 (ak 5 z 13.3 domácností v bytovom dome je zraniteľných, teda 38%) až do 30 856 bytov (ak len 1 z 13.3 domácností v dome je zraniteľná, teda 8%) podľa toho, koľko zraniteľných domácností je v jednom bytovom dome. Navrhovaný počet podporených zraniteľných domácností je teda reálny a blízko predpokladu z návrhu MD SR (24 000 obnovených bytov ročne).
30.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V tabuľke 4 – <i>Impacts of the overall plan / Impacts of the building component</i> žiadame upraviť v časti <i>Building renovation</i> text tak, aby cieľom obnovy bola <i>postupná hĺbková obnova</i> (staged deep renovation), ktorú považujeme za efektívnu v súlade s účelom vzniku SKF. Pripomienka súvisí s pripomienkou č. 2.	A	Text je upravený
31.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Nesúhlasíme s prístupom, že na preukázanie úspor nákladov sa má použiť EC alebo pasport obnovy budovy. Žiadame relevantný text na s. 73 preformulovať. Pripomienka súvisí s pripomienkou č. 10.	N	V Nariadení o SKF v popise ukazovateľov v Prílohe IV sa požaduje preukázovanie úspor energetickým certifikátom pred a po obnove, alebo iným <u>porovnateľným spôsobom podľa EPBD</u> . Certifikácia budov je súčasťou EU politiky, mať certifikované budovy do 2050 a vytvoriť spoločnú EU databázu certifikátov budov pre mapovanie fondu budov. Nie je vhodné, aby Slovensko nešlo týmto smerom. Neskôr budú potrebné financie z iných zdrojov na zabezpečenie energetických certifikátov budov pre mapovanie fondu budov.

32.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	V časti <i>Directive on ambient air quality</i> ... na s. 73 dávame do pozornosti fakt, že zmenou vykurovacieho systému z kondenzačného kotla na kotol na biomasu môže dôjsť aj k zhoršeniu kvality ovzdušia zvýšeným emitovaním častíc PM _{2,5} .	A	Zmenu na kotol na biomasu neodporúčame aj preto, že náklady na energiu sa zvýšia.
33.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Upozorňujeme, že opatrenie sa má vzťahovať na zraniteľnú domácnosť v zmysle nariadenia o SKF, nielen na najzraniteľnejšie domácnosti, ako je uvedené v časti 1d tabuľky a v časti 3.a Target tabuľky. Domnievame sa, že tak bude počet oprávnených vlastníkov bytov vyšší. Odôvodnenie: Opatrenie musí byť z pohľadu adresáta rovnaké ako v prípade rodinných domov, pokiaľ sa jedná o zraniteľnú domácnosť definovanú v zmysle nariadenia.	A	Zraniteľnú domácnosť má určiť definícia MH SR. Text je v tom zmysle upravený.
34.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Odporúčame odstrániť duplicitný text na s. 102.	A	Odstránená je duplicita opatrenia 3 o sociálnom bývaní, ak je toto predmetom pripomienky.
35.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame upraviť nasledovný text v časti <i>Medium renovation</i> na s. 175: „A simple upgrade of the heating system like a fuel switch (change from oil to gas boiler) may also be included in medium renovation interventions.“ tak, aby zohľadňoval zákaz podpory kotlov na fosílnych palivách z verejných zdrojov podľa článku 17 EPBD.	A	Agreed, financing gas boilers is not possible.
36.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame doplniť na s. 176 jednotku k údaju o výške úspory energie.	A	Doplnené . The energy savings are estimated at 103 kWh per year per m ² ,
37.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame text na str. 3 „The existing subsidy scheme of ŠFRB provides loans for renovation of apartment buildings and social housing and social services facilities. The complementarity with ŠFRB scheme is the combination of loans with grants (e.g. up to 100 % for energy renovation part and loan for other renovation) that is more suitable for vulnerable groups.“ nahradiť textom: „The ŠFRB provides favorable loans for renovation of residential buildings, social housing and social services facilities. The complementarity with ŠFRB scheme is the combination of loans with grants (or loan remission) that is more suitable for vulnerable groups.“.	A	Text je nahradený

38.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Všeobecne k popisu opatrenia „<i>Support for apartment buildings renovation</i>“- nesúhlasíme s navrhovaným spôsobom realizácie opatrenia, lebo je nevykonateľný v praxi a žiadame ho upraviť nasledovne v celom dokumente: <i>Opatrenie sa navrhuje realizovať formou odpustenia úveru ŠFRB maximálne do výšky 50 % čiastky úveru (spoluфинancovanie z SKF). ŠFRB v súčasnosti nemá podporný nástroj cielený na zraniteľné domácnosti (ZD). Doplnkovosť k existujúcemu nástroju ŠFRB spočíva v špecifickej podpore bytových domov s progresívnou podporou odpustenia časti úveru pre BD v závislosti od podielu zraniteľných domácností v ňom.</i> Odôvodnenie: Podľa nášho odborného názoru a viac ako 20 ročných skúseností s obnovou bytových domov je navrhovaný spôsob nerealizovateľný už zo samej podstaty fungovania zákonného rámca správy bytových domov podľa zákona NR SR č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, ako aj praktických skúseností pri poskytovaní podpory. Z pohľadu praktického výkonu je daný model kapacitne nesledovateľný – uvedené totiž predpokladá platby sledovať zálohové za domácnosť na mesačnej báze – po dobu splatnosti úveru 20 – 25 rokov. Zálohové platby do fondu sa menia v čase nielen na závislosti úveru ŠFRB, ale aj iných záväzkov, aj na základe samotného rastu cien služieb správcovi a podobne. Fond prevádzky štandardne neobsahuje individuálne podúčty jednotlivých vlastníkov, platby od vlastníkov nie sú oddeľované ale sú na jednom účte. Správca alebo spoločenstvo neviaže prostriedky a neoddeľuje v rámci platieb vlastníkov na časť určenú na splátku úveru. Nie je teda v praxi možné atribúovať čiastky platieb úveru len zraniteľným domácnostiam v bytovom dome. Účelom opatrenia je obnoviť celú budovu obývanú aj zraniteľnými domácnosťami a prostredníctvom príspevku na obnovu (z SKF) prekonať bariéru spustenia obnovy zo strany zraniteľných domácností-vlastníkov. Úpravy sa týkajú všetkých relevantných častí dokumentu.	ČA	Text je čiastočne upravený. Do časti „Foreseeable implementation challenges:“ je vložené upozornenie. Opatrenie navrhujeme realizovať formou odpustenia úveru ŠFRB, ako sa uvádza v pripomienke.. Potrebné je cielenie len na zraniteľné domácnosti. Financovanie obnovy celého domu do 50% čiastky úveru nie je v súlade s cieľmi SKF. Implementácia si bude vyžadovať prepracovanie zmlúv o úvere. Závazok znížiť príspevky do fondu opráv zraniteľnej domácnosti by nemal byť na ŠFRB, ale správcovi budovy. Nejde o to, aby sa presne určila platba za úver a sledovala mesačne. Stačí ak zostane príspevok zraniteľnej domácnosti do fondu opráv rovnaký ako pred obnovou (len časť, ktorá sa zvyšuje v čase rozhodnutia čerpať úver). Tento záväzok by mal zabezpečiť správca. ŠFRB by v zmluve o úvere mohol uviesť tento záväzok správcu voči zraniteľnej domácnosti. Ďalšie zvyšovanie platieb do fondu opráv z iného dôvodu, by už nemalo byť obmedzené. Nie je potrebné sledovať mesačné platby. Správca jednoducho nezvýši platby do fondu pre zraniteľnú domácnosť.
39.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame vypustiť text na str. 6 v opatrení <i>Obnova sociálneho bývania</i>: „<i>This measure may include both, energy renovation and also the conversion of an existing municipality building into a social housing building, which will bring an expansion of the social housing offer.</i>“ Z pohľadu legislatívy ide o zmenu účely stavby (z nebytovej na bytovú) a nie teda obnovu ale prestavbu=výstavbu (z pohľadu stavebného zákona), v praxi to teda znamená obstaranie/výstavbu nových sociálnych	A	Znenie je upravené v zmysle pripomienky na „reconstruction of existing social housing“.

		bytov. Pričom opatrenie zamerané na výstavbu sociálneho bývania bolo zamietnuté. Aj preto máme za to, že uvedené je nekompatibilné so zámerom opatrenia. V opatrení je však možné realizovať stavebné úpravy existujúcich bytov, ak sú napríklad „vybývané“, čím sa umožní ich opätovné využívanie. Žiadame upraviť text v celom dokumente.		
40.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame vetu na s. 27: „<i>Apartment building renovations in Slovakia are typically organised by owners' association or facility management company and funded via a low interest loan.</i>“ nahradiť vetou: „<i>Apartment building renovations in Slovakia are organised by owners' association or facility management company and funded via a low interest loan from ŠFRB (with possibility of loan remission) or by private banks loans or by loan provided by building savings companies.</i>“. Odôvodnenie: Na trhu existujú či už štátom zvýhodnené formy financovania ale aj štandardné súkromné zdroje a tie sú taktiež vo veľkej miere využívané pri obnove bytových domov.	A	Text je upravený
41.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame nahradiť existujúcu poznámku pod čiarou 7 nasledovne: „<i>The low-interest loans are provided by ŠFRB according to the Act No. 150/2013 Coll. on the State Housing Development Fund as amended</i>“. Odôvodnenie: Zákon č. 443/2010 Z. z. nesúvisí s poskytovaním úverom zo ŠFRB, ktoré je samostatnou právnickou osobou.	A	Text je upravený
42.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame doplniť zdroj údajov, pre tvrdenie: „<i>People with low income tend to live in smaller apartment buildings</i>“. Odôvodnenie: MD SR nemá informáciu o tom, že by menšie bytové domy boli obývané prevažne vlastníckmi s nižšími príjmami. Odporúčame spodrobniť tvrdenie.	A	Text je upravený
43.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Namietame neopodstatnenosť textu na s. 30: „<i>The focus should be placed preferably on smaller older brick low-rise buildings with own heating systems using fossil fuels (in individual flats or with the internal house central heating system) in line with the draft NECP, where the obstacle for renovation is a loan approval by the required two-third majority of flat owners in apartment building.</i>“ a žiadame ho preformulovať. Odôvodnenie: Vzhľadom k tomu, že sa jedná o schválenie úveru vlastníckmi a to závisí na rozhodnutí vlastníckov, nie je možné vopred špecifikovať veľkostné parametre bytového domu a jeho napojenie na CZT resp. lokálny zdroj tepla. Z pohľadu štátu je cieľom obnova zvyšného podielu fondu	A	Text je upravený. Ide o text z NECP.

		neobnovených bytových domov (cca 25 %), pričom sa nerozlišuje veľkosť ani zdroj vykurovania.		
44.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame v texte opatrení zameraných na bytové domy a sociálne bývanie upraviť množinu oprávnených domácností tak, aby to bolo v súlade s nariadením o SKF. Pripomienka súvisí s pripomienkou č. 23. Odôvodnenie: Na strane 30. sú definované oprávnené zraniteľné skupiny pre opatrenie <i>apartment buildings renovation</i>, máme však za to, že by mali byť jednotne zadefinované pre rodinné domy aj bytové, nevidíme dôvod na rozdielne skupiny. Taktiež je z pohľadu MD SR zameriavať sa osoby spadajúce do systému pomoci v hmotnej núdzi, ktorý je budovaný na systéme existenčného minima. V takomto prípade, žiadna pomoc/podpora pri obnove nebude z pohľadu finančnej situácie domácností motivačná. Taktiež platí k definovaniu tejto skupiny pri sociálnom bývaní (str. 33) – sociálne bývanie má samostatne zadefinované zraniteľné skupiny v zákone č. 443/2010 Z. z..	A	Zraniteľné domácnosti sú vo všetkých opatreniach definované rovnako, národnou definíciou, ktorú pripravuje MH SR. Text je čiastočne upravený.
45.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Žiadame v opatrení: „<i>Renovation of social housing in apartment buildings and renovation of social services facilities managed by municipalities and non-public providers</i>“ text upraviť tak, aby rozlišoval a zohľadňoval dve aktivity samostatne zamerané na sociálne bývanie a samostatne na zariadenia sociálnych služieb. Odôvodnenie: V praxi to nie sú kombinovateľné systémy, nevylučuje sa realizácia pod gesciou jedného orgánu, ale navrhujeme to odčleňovať, najmä terminologicky a aj kvôli jednoznačnosti. Čo znamená prepracovať celú časť a oddeliť texty venujúce sa sociálnemu bývaniu a zariadeniam a následne v celom dokumente.	ČA	V long-liste boli tieto opatrenia oddelené. Na základe konzultácií so zainteresovanými stranami sa opatrenia zlúčili. V oboch prípadoch ide o energetickú obnovu budov na bývanie, ktorá je rovnaká, nezávisle od vlastníka a funkcie. Realizácia je pod gesciou jedného orgánu, podobne, ako v súčasnosti financovanie zo ŠFRB rôznych žiadateľov. Tam, kde je to vhodné sú texty rozdelené. V tomto štádiu nie je možné úplne oddeliť popisy a financie v rámci jedného opatrenia. Pre jednoznačnosť je rozdelenie nákladov navrhnuté približne: • Sociálne bývanie 54 mil. EUR /rok • Zariadenia sociálnych služieb 22 mil. EUR /rok
46.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	Namietame tvrdenie, že samosprávy potrebujú pomoc s prípravou projektov obnovy sociálneho bývania alebo zariadení sociálnych služieb. Práve naopak podľa našich skúseností s týmito majú skúsenosti.	ČA	Zo stretnutí so samosprávami vyplynulo, že skúsenosti majú, ale spracovanie projektu je nákladné a potrebujú finančnú pomoc na prípravu projektov. Text je v tomto zmysle upravený
47.	MD SR, sekcia bytovej politiky a stavebníctva	„<i>Data on the size and total number of social housing buildings</i>“ – dáta sú, viď podklady zaslané NIKA MD SR k štruktúre sociálneho bývania. Pri odhade náročnosti taktiež vychádzať z costingu pri ŠFRB, obnova je rovnaká nakoľko sú to väčšinou bytové domy alebo viď podklady zaslané NIKA MD SR k opatreniu sociálneho bývania.	ČA	O jednotkových nákladoch a sociálnom bývaní poskytlo MD SR aj SAŽP dostatok podkladov. Ide hlavne o nedostatok dát o zariadeniach sociálnych služieb, najmä o veľkosti pre odhad nákladov (iná je v obciach a vo väčších mestách).

48.	MH SR	Žiadame do materiálu doplniť všetky 4 opatrenia MH SR tak ako boli predstavené v prezentácii na verejnej konzultácii dňa 30. 4. 2025. Zdôvodnenie: Podpora zraniteľných mikropodnikov je obsiahnutá iba v jednom z opatrení navrhovaných trinomicsom (ak nepočítame poradenstvo), pričom je obmedzená iba na mikropodniky, ktorých prevádzka je v rodinných domoch. Podpora domácností v rámci opatrenia 1 (Trinomics) sa vzťahuje prioritne na obnovu RD, v opodstatnených prípadoch, vrátane výmeny zdroja. Opatrenie MH SR zamerané na podporu zraniteľných domácností prostredníctvom podpory na nákup a inštaláciu OZE, nekonkuruje „Obnov dom mini“, naopak – vhodne ho dopĺňa, keďže podporuje len nákup a inštaláciu OZE, ktoré nemusia byť súčasťou celkovej obnovy. Opatrenie MH SR zamerané na podporu energetických komunít a energetických spoločenstiev je v súlade s nariadením o SKF, čl. 8, ods. písm. c). Podpora elektromobility a budovania nabíjacích staníc je pre MH SR, ako gestora témy, vysokou prioritou.	N za dopra vu ČA za budo vy	Oblasť dopravy: V súčasnej fáze prípravy materiálu a čase oznámenia MH SR o návrhu zapracovania nových opatrení nie je reálne možné zapracovať tak komplexné opatrenie za oblasť dopravy do TSI výstupu, ktoré zahŕňa rozvoj nabíjacích staníc pre ťažkú nákladnú dopravu, pre LDV a osobné autá a systém sociálneho leasingu nových EV alebo ojazdených EV. Máme za to, že počas prípravy priorit (short listu opatrení) v marci 2025 nebolo toto opatrenie identifikované ako prioritné pre vypracovanie v rámci TSI projektu. Oblasť budov: V súčasnej fáze a s poskytnutými podrobnosťami v súvislosti s cieľmi a ukazovateľmi SKP nevieme spracovať ďalšie tri opatrenia pre budovy. Opatrenie pre podporu domácností inštaláciou OZE je zahrnuté v Opatrení 1. Energetické komunity sú zahrnuté v Opatrení 3.
49.	MH SR	Str. 11, step 5: Žiadame na koniec odseku doplniť vetu v znení: Proposals of measures submitted by Ministry of economy of the Slovak republic related to the support of microenterprises and decarbonisation of heating and cooling on local level, were not elaborated by Trinomics within the further steps. According to the Trinomics, measure on microenterprises support do not meet eligibility criteria, and measure on decarbonisation of heating and cooling is already covered by other measures. Zdôvodnenie: Argumenty pre zachovanie oboch opatrení v podobe, v akej boli zaslané na NIKA, boli prezentované na stretnutí s Trinomics dňa 13. marca 2025. 17. marca zaslalo MH SR mail na NIKA v ktorom: • k opatreniu na podporu mikropodnikov bolo uvedené: „Trváme na tom, aby predmetné opatrenie ostalo v celistvej podobe tak, ako sme ho navrhli.“ • k podpore lokálneho vykurovania a chladenia žiadalo „...písomný návrh trinomicsu o tom, kam chcú začleniť jednotlivé časti nášho	ČA	Text je vložený v doplnenej podobe: However, the proposals of measures submitted by the Ministry of Economy of the Slovak Republic related to the support of microenterprises, including their production technology, and decarbonisation of heating and cooling on a local level have not been elaborated by the SCP Country Team within the further steps. The M&Is on microenterprises support has been internally analysed by the SCP Country Team and Expert Team with the conclusion that this M&Is does not meet the eligibility criteria, and that the M&Is on decarbonisation of heating and cooling is already covered by Measure 3 focused on the renovation of social housing.

		návrhu (priority), prečo a čo s tými časťami, pre ktoré návrh nemajú. Po predložení ich písomného návrhu predložíme k tomuto návrhu naše stanovisko“. 24. marca 2025 NIKA poslala návrh opatrení Trinomicsu, ktorý však nereflektoval požiadavky MH SR. „Podpora mikropodnikov“ nefigurovala ako samostatné opatrenie v zozname opatrení. Podobne tak aj druhé opatrenie, ktoré bolo z menšej časti (nie však úplne) rozpracované v rámci opatrenia 1.3. Vzhľadom na vzniknutý stav MH SR na stretnutí 25. 3. uviedlo, že návrhy opatrení rozpracuje v požadovanej štruktúre vo vlastnej réžii.		
50.	Inštitút environmentálnej politiky	Page 53: “The transport-poor region definition was established by an index prepared by the Institute of Environmental Policy.” The study did not define a transport-poor region, rather indicated which regions may be at risk of transport poverty relative to others	A	Wording was changed according to the comment.
51.	Inštitút environmentálnej politiky	P. 59, Implementation and Administration section: In general, this part could benefit from a clearer explanation of how would discounts be provided, including why is there a need for a travel card etc. Imo a brief clarification will suffice.	ČA	Doplnená veta o iných možných riešeniach.
52.	Inštitút environmentálnej politiky	P. 60 “The administrative identification of citizens in material deprivation should be done by the regional offices of the Office of Labour, Social Affairs and Family as individuals or households belonging to the threshold of material deprivation...” Do these need to be identified? Can we lower administrative burden by having materially deprived citizens identify themselves in the process of obtaining the discounted travel-card?	A	The possibility for self-identification was added as an option for lowering the administrative burden.
53.	Inštitút environmentálnej politiky	Page 60 Gender considerations sections Single-parent households make up a considerable share of the materially deprived. In case there are plans to include gender considerations in the upcoming draft, I suggest looking at the gender split of single-parent households amongst the materially deprived.	N	There was no specific consideration for single-parent households, and it is not planned to be undertaken.

54.	Inštitút environmentálnej politiky	P. 188 4a) Could you perhaps clarify the role of NADA within the implementation process? How shall the two bodies cooperate? I am unclear on whether NADA is to be an implementing agency, and its role comparable with SAŽP in the building sector for example	N	MD SR a NADA uvádzame vždy spolu a neznamená to, že implementačným orgánom bude NADA. preto by som ponechal. Máme za to, že NADA je najvyšší koordinačný orgán pre verejnú dopravu.
55.	Inštitút environmentálnej politiky	P. 190 I am not quite clear on the essential workings of this measure. Does this model of on-demand transport provide door-to-door service, as people with limited mobility are targeted? Because while some app-based on-demand transport models do this, the existing “doprava na zavolanie” is (as to my knowledge) merely signalling that the bus should service an existing PT stop. Is the described measure a mix of this and a social taxi, or an app based on demand transport? I believe this should be clearer from the text, as the question of integration with public transport network is mentioned as well.	A	Explanation was added. We did not propose specific implementation and the system to give the municipalities, self-governing regions and other ordering institutions the possibility to design the on-demand transport according to their needs in specific area and based on the needs and requirements of the citizens. Model of door-to-door, “request call transport” or standard transport with defined stops may be used as well.
56.	Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA	V opatreniach 1 Obnova rodinných domov a 3 Obnova sociálnych bytov v bytových domoch a obnova zariadení sociálnych služieb v správe obcí a neverejných poskytovateľov, navrhujeme, aby oprávnené aktivity v oblasti vykurovania boli len v rámci obnoviteľných zdrojov energie. Rôzne hybridné systémy využívajúce aj fosílna palivá by boli v rozpore s cieľmi nariadenia, klimatickými a energetickými cieľmi EÚ a snahami o sociálne spravodlivý prechod od využívania fosílnych palív.	A	Áno, výmena zdrojov je obmedzená. V princípe je možné financovať len tepelné čerpadlá. Preto je aj potrebná investícia 30.000 €/RD
57.	Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA	V opatrení 3 Obnova sociálnych bytov v bytových domoch a obnova zariadení sociálnych služieb v správe obcí a neverejných poskytovateľov navrhujeme okrem sociálneho bývania sa zamerať na zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie, ktoré prevádzkujú neverejní poskytovatelia. Odôvodnenie a viac informácií tu: https://www.udrzatelne.sk/aktuality/item/381-lepsi-socialno-klimaticky-plan-obnova-zariadeni-socialnych-sluzieb-krizovej-intervencie-ktore-prevadzkuju-neverejni-poskytovatelia	A	Social crisis intervention services (SSKI) sú navrhnuté ako hlavná cieľová skupina pre sociálne služby. Vid'. Annex B - Full characterisation of selected M&I
58.	Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA	K opatreniu 4 Poradenstvo, odborná pomoc, budovanie kapacít a vzdelávanie odporúčame: 1. pomáhať cieľovým skupinám v oblasti budov aj dopravy, teda nielen vlastníkom rodinných a bytových domov (v opatreniach 1 a 2), ale aj samosprávam, neverejným poskytovateľom	A	Cieľové skupiny a zapojení účastníci zo všetkých opatrení sú cieľovou skupinou pre poradenstvo a budovanie kapacít.

		sociálnych služieb a sociálneho bývania, cieľovým skupinám pre dopytovú dopravu a pod.; - uskutočňovať pravidelné výmeny skúseností medzi príslušnými vládnymi agentúrami, ministerstvami a koordinátormi, terénnymi pracovníkmi príslušných projektov financovaných EÚ (Spoločne pre komunity, Populair, Zdravé regióny, Slovenská agentúra životného prostredia - SAŽP/Obnov dom, Rozvojové tímy, Regionálne centrá MIRRI, Slovenská inovačná a energetická agentúra a ďalšími); - na základe toho, vypracovanie návrhu na kombináciu jednotných kontaktných miest a úradov (napr. regionálne kancelárie SAŽP/Obnov dom, a regionálne centrá MIRRI, SIEA) a aktivít sociálnych a iných odborných pracovníkov, napríklad využívanie dlhových rodinných poradní MPSVaR, komunitných fór a fokusových skupín Rozvojových tímov; - V záujme zvýšenia absorpčnej kapacity cieľových skupín, ako aj zefektívnenia poradenských služieb poskytovaných v rámci programov navrhujeme, aby poradenstvo prvého kontaktu aj v oblasti energetického poradenstva poskytovali odborníci v oblasti sociálnej práce, ktorí už v teréne pôsobia, vedia riešiť zložitú situáciu klientov, majú ich dôveru a vedia s nimi správne komunikovať. Je potrebné, aby sociálni pracovníci mali podklady a informačné materiály aj k riešeniam energetickej a dopravnej chudoby a aby boli schopní poskytovať špecializované poradenstvo v tejto oblasti zraniteľným skupinám, ak základné poradenstvo nestačí. - Na toto poradenstvo prvého kontaktu by mali nadväzovať špecializované poradenské a podporné služby. - zabezpečiť, aby (národné) projekty financované z Programu Slovensko dovoľovali tieto ich aktivity aj oficiálne rozšíriť o podporu pre aktivity Sociálno-klimatického fondu / plánu. Odôvodnenie a viac informácií tu: https://www.udrzatelne.sk/aktuality/item/380-lepsi-socialno-klimaticky-plan-kombinacia-jednotnych-kontaktnych-miest-s-terenou-a-komunitnou-socialnou-pracou		
59.	Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA	Požadujeme definíciu energetickej chudoby od Ministerstva hospodárstva. Vo februári 2025 Ministerstvo hospodárstva prisľúbilo, že do niekoľkých týždňov pripraví definíciu energetickej chudoby. Na konci apríla ešte stále nie je verejne dostupná.	A	Áno, definícia by pomohla presnejšie špecifikovať potenciál pre implementáciu opatrení a tiež potrebné financie na obnovu jednej budovy, vyplývajúce z definície neefektívnej budovy, ktorú obýva zraniteľná domácnosť.

60.	Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA	Do Sociálno-klimatického plánu navrhujeme doplniť vytvorenie komisie pre Sociálno-klimatický plán, ktorá by mohla fungovať v synergii, resp. pod Monitorovacím výborom pre Program Slovensko (II.). Kvalitná spolupráca so socioekonomickými partnermi a spoločné monitorovacie štruktúry majú potenciál vylepšiť programovanie, ale aj synergie a komplementarity jednotlivých fondov.	A	Zapracované v kap. 6 Recommendations.
61.	Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA	Navrhujeme realokovať časť prostriedkov z opatrenia 1 na opatrenia 2 a 3. Opatrenie 1 Obnova individuálnych (rodinných) domov má relatívne vysoký podiel 37,5 % (600 mil. EUR) z celého balíka Sociálno-klimatického fondu pre Slovensko v prípade začiatku v roku 2028. Oveľa vyššia hodnota za peniaze/príspevok k ukazovateľom SCF môžeme dosiahnuť pri podpore obnovy väčšieho množstva bytových domov, sociálneho bývania a zariadení sociálnych služieb krízovej intervencie - prevádzkovanými neverejnými poskytovateľmi. Na základe energetických auditov vyšli oveľa nižšie náklady obnovy týchto budov (náklady za ekonomický variant – variant maximálnych úspor): • Centrum Dorka Košice (náklady 855 € - 1942 € na osobu); • Bytový dom vo Veľkom Krtíši (náklady 523 € - 4789 € na osobu); • Bytový dom Hrebendova na Luníku IX v Košiciach (náklady 558 € - 5242 € na osobu); • Dom Charitas Sv. Vincenta de Paul vo Vyšnom Slavkove (náklady 934 € - 12 000 € na osobu). Pre porovnanie, hodnota za peniaze môže byť nižšia pri obnove rodinných domov, napr. cez program Obnov dom mini (náklady 2000 – 10000 € na osobu) v závislosti od počtu (1-5) osôb v domácnosti. Zdroj a viac informácií: https://www.udrzatelne.sk/aktuality/item/374-mozaika-socialno-klimatickych-rieseni	ČA	Zameranie na najhoršie rodinné domy, by malo priniesť významné úspory. Podľa analýz v DLV2 sú domácnosti vo vidieckom prostredí zraniteľnejšie, pravdepodobne aj preto, že žijú v rodinných domoch. Domácnosti v rodinných domoch sú zraniteľnejšie z týchto dôvodov: - spotreba energií na m2 v rodinných domoch je až dvojnásobná oproti veľkej budove (bytový dom, sociálne bývanie), kvôli faktoru tvaru (podiel ochladzovaných plôch k objemu budovy) - z rovnakého dôvodu je aj investícia na m2 podlahovej plochy vyššia, ťažšie zvládnuteľná - z rovnakého dôvodu je aj úspora vyššia - užívaná vykurovaná plocha v RD je vyššia ako v bytoch. ŠU SR bohužiaľ nesleduje s rodinnými účtami aj počet osôb na obývanú plochu. - RD nie sú obnovené v takej veľkej miere ako bytové domy
62.	Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA	Do Sociálno-klimatického plánu navrhujeme doplniť popri rodových aspektoch (Gender Considerations) aj zameranie na menšiny, deti a ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím.	ČA	V dopravnej časti je to riešené čiastočne ako možnosť: • Pri dopytovej doprave, • Pri nových vozidlách, ktoré podľa platných noriem a štandardov majú byť nízko podlažné a umožňovať cestovanie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím.

63.	MŽP SR	Čo sa týka časti „budov“ vo všeobecnosti, sú tam prepletené koncepty „Obnov dom“ s „Obnov dom mini“. Malo by sa zjednotiť čo vlastne sa bude financovať a na akú skupinu obyvateľstva bude zamerané toto financovanie. Zastávame názor, že v prípade príjemcov navrhovanej schémy financovania vo výške EUR 30 000 sa nejedná o energeticky chudobné domácnosti. Vzhľadom na skutočnosť (ako sa uvádza v viď str. 79), že prostriedky SKF sú limitované, považujeme túto sumu za značne vysokú, pokiaľ by sa celá výška vyplácala vo forme dotácie. Pre zdôraznenie uvádzame, že schéma „Obnov dom“ nebola zameraná na energeticky chudobné obyvateľstvo, keďže v samotnej správe sa uvádza, že výška EUR 30 000 bola vypočítaná zo schémy „Obnov dom“, kde priemerná veľkosť domu bola 189 m ² , čo predstavuje dosť veľké obydlie na energeticky chudobnú domácnosť. V tomto zmysle tiež nesúhlasíme s vyjadrením na str. 82, aby došlo k „proposed increase of provided funding per family house from EUR 10 000 to EUR 30 000“, keďže pri zníženej výške dotácie by sa mohli opraviť viaceré domy, čiže uprednostňujeme sa skôr zamerať na „Medium renovation“ (viď objasnenie na str. 175) než na „Deep renovation“ (viď str. 176). S týmto konceptom potom tiež bude súvisieť potreba vyžadovania „Building renovation passports“.	ČA	Výmena zdrojov je obmedzená. V princípe je možné financovať len tepelné čerpadlá, čo je potrebné zohľadniť v investičných nákladoch na dom 30.000 €/RD. Cieľová skupina sú zraniteľné domácnosti podľa definície MH SR. Nie je tu nadväznosť na Obnov dom mini. Tiež zameranie na najhoršie budovy (stav budovy by mal byť zohľadnený v definícii zraniteľnej domácnosti) si vyžaduje iný prístup ako v Obnov dom mini. Priemerná hrubá plocha RD z Obnov dom bola 193 m². Plocha 189 m² je priemerná hrubá plocha podľa ŠÚ SR (prepočítaná z čistej podlahovej plochy, ktorú eviduje ŠÚ SR, na hrubú celkovú podlahovú plochu v certifikátoch). Náklady na hĺbkovú obnovu v Obnov dom boli 32.000 € (zateplenie + systémy) a sú prepočítané na 189 m² (30.000 €). Náklady v Obnov dom len na zateplenie stien a výmenu okien boli v priemere 27.000 €. 30.000 € je teda priemer pre zateplenie+výmenu okien a len v niektorých nevyhnutných prípadoch aj systém (len tepelné čerpadlo je možné financovať). Náklady z Obnov dom boli stanovené z ich predpísaných max. jednotkových cien, skutočné náklady mohli byť vyššie. V Obnov dom sa financovala aj obnova, ktorá nespĺňa minimálne požiadavky (napr. nie len okná s trojsklom, U=0.22). Náklady na obnovu by boli vyššie, ak by bolo požadované splnenie minimálnych požiadaviek. Zákon nepozná „medium renovation“. Každý krok obnovy musí podľa Zák. 555/2005 spĺňať minimálne požiadavky, teda od 1.1.2021 úroveň takmer nulovej budovy (NZEB), ak je to uskutočniteľné (zateplenie stien na U=0.22, trojsklo, ...). Možné je len uskutočniť túto obnovu postupne, teda nevykonať všetky kroky obnovy vrátane TČ, čo je aj navrhnuté.
64.	MŽP SR + SAŽP	Na str. 24 a 71 odporúčame aktualizovať počet obnovených domov v texte: „Currently, the existing scheme „Obnov dom mini“ (a component of the overall „Obnov dom“ scheme) is planned to support the partial renovation of 3 600–4 500 family houses...“ a ponechať tam iba hornú hranicu, keďže počet obnovených domov bol navýšený.	A	Upravené
65.	MŽP SR + SAŽP	Prosíme o vysvetlenie, odkiaľ pochádza predpoklad obnovených domov do roku 2026 na str. 24 - „An additional 5 164 family houses will be renovated by June 2026 (estimate)“, keďže s týmto číslom sme sa doposiaľ nestretli.	A	Je to údaj od SAŽP o plánovanej obnove do júna 2026 z existujúcej schémy Obnov dom mini. Doplnený je zdroj informácie.
66.	MŽP SR	Žiadame spracovateľov správy doplniť zdroje informácií pri viacerých grafoch a tabuľkách (napr. na str. 74, 79, 80 a ďalšie). Taktiež by bol vhodné upraviť zdroj uvádzaný ako „Deliverable 2“ (viď str. 74, 78 a ďalšie),	A	Odkazy na zdroje sú doplnené.

		keďže táto správa bola vypracovaná samotnými spracovateľmi a bola to len pracovná verzia.																		
67.	MŽP SR	Na str. 86 v často „1.d“ - Žiadame odstrániť z textu vetu „Households who are identified to be in "material need" and receive a "housing allowance" could be automatically eligible recipients“, keďže cieľom SKF je okrem iného zmierniť dopady zavedenia ETS 2, t.j. dopady zvýšenia cien fosílnych palív a hlavne dosiahnuť zníženie emisií CO2, resp. ako sa uvádza v správe „The aim of renovation is to reduce energy use, fossil fuel consumption and CO2 emissions“ (viď str. 2). Prostriedky z tohto fondu nie sú ďalšou sociálnou dávkou.	ČA	Poznámka len uvádza, že v prípade týchto osôb, ak vlastní dom, alebo byt, nie je potrebné administratívne preukazovať, že sú zraniteľnými domácnosťou podľa definície, ktorú poskytne MH SR. Text je upravený na: „... are automatically eligible vulnerable household for this measure“																
68.	MŽP SR	Na str. 106 a 107 v tabuľke časti „ETS 2 on vulnerable groups“ odporúčame používať buď percentuálne alebo číselné vyjadrenia počtu osôb, ale nie obidva spôsoby v jednej tabuľke, pretože to nie je prehľadné. Vzhľadom na opakovanie textu, to isté sa nachádza na str. 122 a 123.	ČA	Číslo strán nesedia so zdieľaným dokumentom, ale ide pravdepodobne o tabuľku, ktorá bola odstránená.																
69.	SAŽP	V dokumente sa uvádzajú ECB resp. passport budovy ako jediné relevantné dokumenty pre vyhodnotenie úspory nákladov danej nehnuteľnosti, aj napriek tomu, že Nariadenie a Guidance pripúšťa aj inú alternatívu týchto dokumentov. Žiadame o zapracovanie znenia z Nariadenia aj do predloženého materiálu.	ČA	Certifikáty sú dôležitý nástroj, ktorých význam komisia zvýšila v revidovanej smernici EPBD, ktorá sa má implementovať do mája 2026. Budú harmonizované, trieda A bude reprezentovať budovy s nulovými emisiami (ZEB), čo je cieľ pre celý fond budov do r. 2050. Všetky verejné budovy musia mať sertifikáty do mája 2026. Necertifikovanie budov prinesie SR problémy v budúcnosti pri tvorbe EU databázy. Pritom je možné certifikovať veľké množstvo budov zo SKF. Nariadenie požaduje preukazovanie dosiahnutia budov s nulovými emisiami energetickými triedami v certifikáte. Najhoršie budovy budú tiež pravdepodobne definované energetickými triedami. Na úspory sa majú použiť certifikáty, alebo iné kritéria v súlade so smernicou EPBD, nie akékoľvek iné dokumenty. Zatiaľ nie je známe, či budú v SR zavedené iné kritéria podľa smernice EPBD. Annex IV Ukazovatele 3, 4, 5, 16, 17, : Výsledkové ukazovatele: počet, plocha budov v triede A (ZEB) <table><tr><th colspan="4">Output indicators</th></tr><tr><td>3</td><td>Number of vulnerable households that have benefitted from at least one structural measure reducing their emissions in the buildings sector</td><td>In line with Article 2, point (10) and Article 8(1). Only measures due to Fund support.</td><td>Number of households</td></tr><tr><td>4</td><td>Number of buildings having undergone deep renovation (i.e. a renovation which transforms a building or building unit (a) before 1 January 2030, into a nearly zero-energy building (b) as of 1 January 2030, into a zero-emission building)</td><td>The indicator counts the number of buildings and the corresponding floor area being renovated fully or partially based on the support by measures and investments under the Fund, where 'building renovation' is defined in Article 2, point (13). In addition, the indicator shall distinguish buildings on the basis of their Energy Performance Certificate class, and identify specifically how many worst-performing buildings have been renovated.</td><td>Buildings units</td></tr><tr><td>5</td><td>Total useful floor area of buildings having undergone deep renovation (i.e. a renovation which transforms a building or building unit (a) before 1 January 2030, into a nearly zero-energy building (b) as of 1 January 2030, into a zero-emission building)</td><td></td><td>Renovated floor area (m2/year)</td></tr></table> Úspory sa preukazujú EC, alebo iným kritériom podľa smernice EPBD.	Output indicators				3	Number of vulnerable households that have benefitted from at least one structural measure reducing their emissions in the buildings sector	In line with Article 2, point (10) and Article 8(1). Only measures due to Fund support.	Number of households	4	Number of buildings having undergone deep renovation (i.e. a renovation which transforms a building or building unit (a) before 1 January 2030, into a nearly zero-energy building (b) as of 1 January 2030, into a zero-emission building)	The indicator counts the number of buildings and the corresponding floor area being renovated fully or partially based on the support by measures and investments under the Fund, where 'building renovation' is defined in Article 2, point (13). In addition, the indicator shall distinguish buildings on the basis of their Energy Performance Certificate class , and identify specifically how many worst-performing buildings have been renovated.	Buildings units	5	Total useful floor area of buildings having undergone deep renovation (i.e. a renovation which transforms a building or building unit (a) before 1 January 2030, into a nearly zero-energy building (b) as of 1 January 2030, into a zero-emission building)		Renovated floor area (m2/year)
Output indicators																				
3	Number of vulnerable households that have benefitted from at least one structural measure reducing their emissions in the buildings sector	In line with Article 2, point (10) and Article 8(1). Only measures due to Fund support.	Number of households																	
4	Number of buildings having undergone deep renovation (i.e. a renovation which transforms a building or building unit (a) before 1 January 2030, into a nearly zero-energy building (b) as of 1 January 2030, into a zero-emission building)	The indicator counts the number of buildings and the corresponding floor area being renovated fully or partially based on the support by measures and investments under the Fund, where 'building renovation' is defined in Article 2, point (13). In addition, the indicator shall distinguish buildings on the basis of their Energy Performance Certificate class , and identify specifically how many worst-performing buildings have been renovated.	Buildings units																	
5	Total useful floor area of buildings having undergone deep renovation (i.e. a renovation which transforms a building or building unit (a) before 1 January 2030, into a nearly zero-energy building (b) as of 1 January 2030, into a zero-emission building)		Renovated floor area (m2/year)																	

				<table><tr><td>16</td><td>Savings in annual final energy consumption</td><td>The baseline refers to the annual final and primary energy consumption before the intervention, and the achieved value refers to the annual final and primary energy consumption for the year after the intervention.</td><td>kWh/m2 (if total floor area is available)</td></tr><tr><td>17</td><td></td><td>Energy savings in individual buildings shall be documented on the basis of Energy Performance Certificates or other criteria for determining the targeted or achieved energy savings set out in the relevant provision of the Directive of the European Parliament and of the Council on the energy performance of buildings (recast).</td><td>MWh/year</td></tr></table>	16	Savings in annual final energy consumption	The baseline refers to the annual final and primary energy consumption before the intervention, and the achieved value refers to the annual final and primary energy consumption for the year after the intervention.	kWh/m2 (if total floor area is available)	17		Energy savings in individual buildings shall be documented on the basis of Energy Performance Certificates or other criteria for determining the targeted or achieved energy savings set out in the relevant provision of the Directive of the European Parliament and of the Council on the energy performance of buildings (recast).	MWh/year
16	Savings in annual final energy consumption	The baseline refers to the annual final and primary energy consumption before the intervention, and the achieved value refers to the annual final and primary energy consumption for the year after the intervention.	kWh/m2 (if total floor area is available)									
17		Energy savings in individual buildings shall be documented on the basis of Energy Performance Certificates or other criteria for determining the targeted or achieved energy savings set out in the relevant provision of the Directive of the European Parliament and of the Council on the energy performance of buildings (recast).	MWh/year									
70.	SAŽP	Str. 24: celková suma vyčlenená na čiastkovú obnovu v programe Obnov dom mini je 40 mil. EUR bez DPH (pri započítaní 23 % DPH sa jedná o sumu 49,2 mil. EUR). Suma 36,9 mil., ktorá je uvedená v dokumente, zodpovedá alokácii vyčlenenej pre výzvu Obnov dom mini 2, poníženej o zazmluvnené projekty.	A	Opravené na 40 mil.								
71.	SAŽP	Vo všeobecnosti považujeme navrhované mzdy pre terénnych pracovníkov za veľmi nízke a neaplikovateľné v praxi, nakoľko superhrubá mzda vo výške 1800 € bude v programovom období neúmerná danej pracovnej pozícii a nebude pre potenciálnych pracovníkov atraktívna (str. 59), taktiež odhadovaná suma za ECB + passport budovy vo výške 1200 €/RD pravdepodobne nie je dostatočná, aj keď v súčasnosti nie je známy poplatok za vystavenie passportu budovy, predpokladá sa suma na úrovni zhruba 1 000 -1 200€, aktuálna cena za ECB sa pohybuje na úrovni cca 350 €. Nakoľko bude pre jeden rodinný dom bude potrebné vystaviť 1 x ECB + 1 x passport, bola suma odhadnutá na úrovni zhruba 1700 €/RD. Je taktiež potrebné rátať aj s položkou, kedy nie všetky RD budú aj implementované, ale bude potrebné vystavenie passportu pred realizáciou (cca 25% rezerva na nerealizované projekty t.j. ďalšia investícia vo výške cca 6 mil EUR na passporty pre domy, ktoré nebudú realizované (5 000 RD x 1200 EUR)	A	Terénni pracovníci budú vykonávať aktivity v rámci ich doterajšej činnosti. Budú vykonávať len základné poradenstvo. Zvýšili sme hrubú mzdu 1800 €/mesiac na 2500 €/mesiac. Pre pracovníkov OSS je hrubá mzda 3000€, v súlade s poradenskými aktivitami SAŽP. Uvažovaná je rezerva pre nerealizované projekty (25 000 certifikátov pre 20 000 reálne obnovených domov). Zvýšili sme sumu pre 2xECB+pasport z 1200 € na 1700 €/RD. Pasport obnovy pre RD by nemal byť finančne veľmi náročný, navyše je možné spracovať vzorové pasporty pre typické situácie. Ak bude certifikát pred obnovou a po obnove aj pasport spracovaný rovnakou odborne spôsobilou osobou (OSO), nemal by mať rovnakú cenu, ako keď by tieto dokumenty spracovali rôzne osoby. Vhodné bude uzavrieť rámcové zmluvy so zaškolenými OSO, kde sa stanoví fixná cena. Je to spôsob, ktorý je používaný verejnými autoritami. Alebo zverejniť zoznam zaškolených OSO a odporúčané ceny, ktoré budú preplatené (podobne ako v Obnov dom. Neuvažuje sa s preplácaním pasportov obnovy pre opatrenia 2 a 3.								
72.	SAŽP	Str. 71 po rozšírení výzvy Obnov dom mini 2 na celé územie SR, bola horná hranica upravená na celoslovenský medián, t. j. hodnotu 8 718,60 €	ČA	Definícia príjmu bude v národnej definícii zraniteľnej domácnosti, ktorú pripravuje MH SR. Nemala by byť založená len na príjme, ale aj na stave budovy / vysokej spotrebe energie.								
73.	Cyklokoalícia	Recommendations for effective monitoring and implementation (Str. 4) Žiadame v odporúčaniach pre efektívne monitorovanie a implementáciu priamo uviesť dostatočné zapojenie socioekonomických partnerov, vrátane zástupcov občianskej spoločnosti (prostredníctvom tematicky relevantných občianskych združení v sociálnej a environmentálnej oblasti,	A	Vložený text: For both, construction and transport component, the involvement of socio-economic partners, including civil society representatives (through thematically relevant civil society associations in the social and environmental fields or their platforms) is recommended								

		resp. ich platforiem). Odôvodnenie: Aktuálne sa zapojenei zástupcov občianskej spoločnosti v texte nespomína, v časti doprava sa spomína len v podobe NGOs prevádzkujúcich dopytovú dopravu pre sektor dopravy. Občiansky sektor je obzvlášť v témach Sociálno-klimatického plánu relevantným partnerom s výrazným potenciálnym prínosom pre jeho úspešné naplnenie a mal by byť reprezentovaný v monitorovacom orgáne, obdobne ako napr. v monitorovacom výbore a komisiách pri monitorovacom výbore v Programe Slovensko.		
74.	Cyklokoalícia	2 Measure: Support for apartment buildings renovation Žiadame do projektov renovácie bytových domov zaradiť ako ich súčasť aj vybavenie týchto bytových domov bezpečnými stojiskami bicyklov, vrátane možnosti nabíjania elektrobicyklov. K realizácii navrhujeme žiadateľov motivovať prostredníctvom zohľadnenia v bodovaných kritériách výberu projektov, oprávnenosti nákladov, ako aj technickou pomocou a vzdelávaním v tejto oblasti (v rámci <i>Measure 4: Advice, professional assistance, capacity building and education</i>). Uvedené žiadame uviesť v popise opatrenia naprieč dokumentom a zohľadniť v costingu aj vplyvov opatrenia. Odôvodnenie: Nedostatočné podmienky pre bezpečné a komfortné parkovanie bicyklov v bytových domov patria k častým bariéram pre väčšie využívanie cyklo dopravy, ktorá je vysoko dostupným a prirodzene bezemisným módom dopravy. Upriamujeme pozornosť na aktualizovanú Smernicu 2024/1275 z dňa 24. apríla 2024 o energetickej efektívnosti budov (EPBD), ktorá pri nových a rekonštruovaných rezidenčných budovách hovorí o štandarde 2 miest pre bicykle na obytnú jednotku. Uvedenú smernicu by mala Slovenská republika do doby predpokladanej implementácie SKF premietnuť do svojej legislatívy. Zároveň veľká časť bytových domov už dnes nespĺňa požiadavky na parkovanie bicyklov, ktoré aktuálne definujú Technické podmienky 085 Ministerstva dopravy SR.	ČA	Tieto náklady môžu byť financované a sú spomenuté v relevantných opatreniach: Napr. kap. 4.2.5 Social housing <i>Other costs are assumed to be funded by standard loan from ŠFRB out of the SCF (rebuilding of existing building to social housing, basic infrastructure, unexpected investments, barrier-free access).</i> Kap. 4.2.1 Advice, education: <i>Training on the inclusive design and the needs of people with disabilities could be included.</i> Konkrétne podmienky pre výber projektov sú skôr záležitosť implementačnej fázy.

		Zahrnutie poradenstva v téme vytvorenia vhodného parkovania bicyklov navrhujeme zaradiť pre uľahčenie návrhu prijmateľom a zabezpečenie dostatočnej kvality a použiteľnosti, v súlade s technickými požiadavkami ministerstva. Navrhované je v súlade s Článkom 8(1)(d) Nariadenia („(d) <i>provide targeted, accessible and affordable information, education, awareness and advice on cost-effective measures and investments, available support for building renovations and energy efficiency, as well as sustainable and affordable mobility and transport alternatives</i>“). Zahrnutie zlepšenia podmienok pre parkovanie bicyklov pod opatrenie renovácie budov považujeme za efektívne a jednoduchšie, ako vytvorenie samostatného opatrenia. Takéto cross-sektorové opatrenia odporúča aj <i>Guidance on the Social Climate Plans</i> (Európska komisia, marec 2025): <i>„Where vulnerable groups experience overlapping challenges related to energy and transport poverty, cross-sectoral solutions should be explored to create synergies between investments. For example, Member States could combine social housing developments or building renovations with the deployment of electric vehicle charging points. This integrated approach can simultaneously address energy and transport poverty by providing affordable and accessible charging infrastructure for electric vehicles while promoting sustainable, energy-efficient housing solutions.“</i> Na požiadanie poskytneme podklady k efektívnemu nastaveniu tohto opatrenia či odhadu nákladov aj dopadov.		
75.	Cyklokoalícia	3 Measure: Renovation of social housing in apartment buildings and renovation of social services facilities managed by municipalities and non-public providers Žiadame do projektov renovácie sociálneho bývania a budov sociálnych služieb zaradiť ako ich súčasť aj vybavenie týchto budov bezpečnými stojiskami bicyklov, vrátane možnosti nabíjania elektrobicyklov. K realizácii navrhujeme žiadateľov motivovať prostredníctvom zohľadnenia v bodovaných kritériách výberu projektov, oprávnenosti nákladov, ako aj technickou pomocou a vzdelávaním v tejto oblasti (v rámci 4 <i>Measure: Advice, professional assistance, capacity building and education</i>).	ČA	Za budovy: Vid'. Predchádzajúca pripomienka 74. Tieto náklady môžu byť financované a sú spomenuté v relevantných opatreniach. Vzdelávanie v tomto smere je zahrnuté v measure 4. Pri sociálnom bývaní sa predpokladá časť financií z úveru od ŠFRB. Grantová časť je len na energetickú obnovu, ktorá zníži náklady zraniteľným domácnostiam. Za dopravu: podpora nabíjajúcich bodov nie je v investícii 9 podporovaná.

		Uvedené žiadame uviesť v popise opatrenia naprieč dokumentom a zohľadniť v costingu aj vplyvov opatrenia. Odôvodnenie: <i>Totožné ako pri 2 Measure: Support for apartment buildings renovation.</i>		
76.	Cyklokoalícia	4 Measure: Advice, professional assistance, capacity building and education - - Opatrenie žiadame rozšíriť ako prierezové aj na sektor dopravy. Konkrétne navrhujeme zahrnúť doň odborné poradenstvo v súvislosti s parkovaním bicyklov pre cieľové skupiny, oprávnené v opatreniach Measure 2 a Measure 3, prostredníctvom OSS, ako aj tréning, vzdelávanie a budovanie kapacít relevantných stakeholderov. - - Odôvodnenie: - V prípade akceptovania pripomienok č. 2 a č. 3 považujeme vyššie uvedené za nevyhnutné na to, aby boli zdroje použité účelne a došlo k vytvoreniu funkčných, technicky správnych a užívateľsky priateľských riešení parkovanie bicyklov (čo v súčasnosti v praxi nie je samozrejmosťou). - Možnosť prierezovosti opatrenia vychádza aj z <i>Guidance on the Social Climate Plans (Európska komisia, marec 2025)</i> a logicky nadväzuje na možnosť dopravných opatrení v opatreniach 2 a 3: <i>„Where vulnerable groups experience overlapping challenges related to energy and transport poverty, cross-sectoral solutions should be explored to create synergies between investments.“</i> -	ČA	Do návrhu opatrení bolo pridané opatrenie v zmysle pripomienky č. 85: Schéma na výstavbu cyklickej infraštruktúry. Uvedené opatrenie v sebe zahŕňa aj technickú podporu pri plánovaní, skúmaní a príprave projektovej dokumentácie pre oprávnených žiadateľov tak, aby mohli predkladať svoje projekty.
77.	Cyklokoalícia	4 Measure: Advice, professional assistance, capacity building and education - - Opatrenie žiadame rozšíriť ako prierezové aj na sektor dopravy. Konkrétne navrhujeme zahrnúť doň ako „additional targeted advice for vulnerable groups“ aj informovanie o možnostiach dostupného využívania udržateľných módov dopravy, a to ako v	N	Pre oblasť dopravy neuvažujeme s kampaňami a informovaním o využívaní udržateľných módov dopravy pre občanov.

		súvislosti s informovaním priamo o opatreniach SCF (najmä Measure 7), tak aj širšie. - - Odôvodnenie: Jednou z bariér (hoci menšieho vplyvu) pri využívaní verejnej osobnej dopravy alebo cyklistickej dopravy ju zraniteľných skupín aj nízke povedomie o možnostiach využívania VOD či cyklodopravy ako dostupných módov dopravy. Konkrétne ide napr. o vyhľadávanie vhodných spojení, schopnosť zvolenia najvýhodnejšieho tarifu či spôsobu zakúpenia cestovného lístka pre danú cestu, znalosť liniek VOD či existujúcich cyklotrás v území či schopnosť využívať služby zdieľaných bicyklov. Obzvlášť bude uvedené platiť v prípade zavedenia Measure 7, ktorá bude vyžadovať aktivitu ľudí v hmotnej núdzi pre získanie zľavy. Opatrenie „Kampane na podporu využívania inej ako individuálnej automobilovej dopravy“, ktoré možno tiež zahrnúť pod Measure 4, bolo tiež prezentované v longliste opatrení s odporúčaním na ďalšie rozpracovanie. - - Využitie možností osvetly a vzdelávania prostredníctvom existujúcich alebo plánovaných štruktúr v regiónoch (SAŽP, SIEA) len s miernym obsahovým rozšírením považujeme za nákladovo efektívne. Možnosť prierezovosti opatrenia vychádza aj z <i>Guidance on the Social Climate Plans</i> (Európska komisia, marec 2025): <i>„Where vulnerable groups experience overlapping challenges related to energy and transport poverty, cross-sectoral solutions should be explored to create synergies between investments.“</i>		
78.	Cyklokoalícia	5 Measure: Support scheme for buying new zero emission vehicles for public transport and fleet expansion with charging points Na str. 28, str. 57 a ďalších miestach sa uvádza: „<i>The measure is new, except for zero-emission railroad vehicles that may be funded from the EU funds (Programme Slovakia, Recovery and Resilience Plan) – in that case, it is an extension of the current schemes.</i>“ Text žiadame v celom dokumente upraviť. Odôvodnenie:	A	Doplnené do textu (ako pripomienka č. 1 od MD SR).

		Uvedené nie je pravdou, opatrenie rovnakého charakteru sa nachádza aj v Programe Slovensko (2.8.1 Podpora rozvoja udržateľnej mobility BSK a 2.8.3 Podpora rozvoja udržateľnej mobility mimo BSK), z ktorých sa realizuje aj nákup bezemisných vozidiel pre VOD, vrátane autobusov.		
79.	Cyklokoalícia	5 Measure: Support scheme for buying new zero emission vehicles for public transport and fleet expansion with charging points Žiadame v popise opatrenia uviesť, že všetky zakúpené vozidlá musia byť nízkopodlažné alebo tzv. low-entry a poskytovať možnosti pre komfortnú prepravu imobilných cestujúcich. Odôvodnenie: Dopravná chudoba ešte výraznejšie postihuje zdravotne znevýhodnené imobilné osoby, príp. ich rodinných príslušníkov. Vozové parky dopravcov na Slovensku, najmä v regionálnej doprave aktuálne nie sú plne nízkopodlažné, resp. prístupné pre imobilné osoby. Je preto žiaduce v rámci SKP uvedené vyžadovať aj nad rámec aktuálneho zákonného minima.	A	Máme za to, že je to štandard pri nových vozidlách podľa platných predpisov SR. Doplnené do textu.
80.	Cyklokoalícia	6 Measure & Investment: On-demand transport Žiadame v popise opatrenia uviesť, že všetky zakúpené vozidlá musia byť uspokojené na komfortnú prepravu imobilných cestujúcich. Uvedené žiadame zohľadniť aj v costingu a cieľovú skupinu spomenúť v cieľoch opatrenia. Odôvodnenie: Dopravná chudoba ešte výraznejšie postihuje zdravotne znevýhodnené imobilné osoby, príp. ich rodinných príslušníkov. Pri tejto podmienke bude opatrenie ešte cielenejšie, je preto žiaduce v rámci SKP uvedené vyžadovať aj nad rámec aktuálneho zákonného minima.	ČA	V texte sa spomínajú osoby so zdravotným znevýhodnením. Máme za to, že costing zabezpečí aj nízko podlažnosť, prípadne prepravu imobilných cestujúcich. Do textu doplnená zmienka o preprave imobilných cestujúcich.
81.	Cyklokoalícia	7 Measure: Provision of discounts on public transport fare for citizens in material deprivation Opatrenie žiadame rozšíriť aj na systémy zdieľaných bicyklov (bike share). Odôvodnenie: Obdobnou logikou ako pri poskytovaní zliav na VOD je možné zlepšiť dostupnosť zdieľaných bicyklov. Systémy zdieľané bicyklov umožňujú	N	Neuvažujeme nad uvedeným systémom a mohlo by ísť o technicky a administratívne náročnú aktivitu.

		relatívne dostupnú a prirodzene bezemisnú dopravu aj na také cesty, ktoré nie je možné alebo komfortné realizovať pomocou VOD. Zároveň fungujú synergicky s VOD najmä ako tzv. prvá alebo posledná míľa pri kombinácii s regionálnymi, príp. diaľkovými vlakmi a autobusmi. V praxi môže poskytovanie zliav prebiehať obdobne ako pri navrhovanej podpore VOD, pričom okruh príjemcov je potrebné rozšíriť na súkromné spoločnosti aj mimo poskytovateľov verejnej osobnej dopravy, ktoré popri mestách prevádzkujú túto službu (aktuálne nikde na Slovensku neprevádzkuje samosprávny kraj, ale ani nie je dôvod ich vynechať). Na Slovensku je aktuálne služba k dispozícii v 19 mestách, pričom je možné v najbližších rokoch predpokladať ďalší nárast jej popularity. Podporu využívania zdieľaných bicyklov podobným spôsobom odporúča napríklad aj EGUM (Recommendations for Social Climate Fund, jún 2024) v časti <i>„Bike share subsidies, discounting or incentivisation for low-income households or households at risk of transport poverty – improving accessibility, availability and affordability“</i>. Podporu zdieľaných bicyklov odporúča napr. aj publikácia Dopravná chudoba, Prehľad o dopravnej chudobe v Strednej a Východnej Európe - Slovensko (Prognostický ústav CSPV SAV, marec 2023): <i>„Výrazným problémom SR je minimálna sieť cyklistických chodníkov, ktorá by zabezpečila bezpečný a lacný cestovný prostriedok podporená zdieľanými bicyklami, ktoré by boli k dispozícii na najfrekventovanejších dopravných uzloch.“</i> K opatreniu na požiadanie radi poskytneme bližšie údaje pre odhad nákladov aj dopadov.		
82.	Cyklokoalícia	7 Measure: Provision of discounts on public transport fare for citizens in material deprivation Navrhujeme zvážiť zmenu opatrenia na tzv. Mobility wallet pri zachovaní podobnej alokácie či cieľovej skupiny. Odôvodnenie: Tzv. Mobility wallet považujeme za užívateľsky priateľskejšie a prístupnejšie riešenie, ktoré odbúrava časť bariér na strane užívateľa pri	A	Doplnený text o možnostiach finálneho riešenia, vrátane typu “mobility wallet”.

		samotnom prístupe k zakúpeniu zľavnených cestovných lístkov. Zároveň vhodne vytvorený systém umožňuje do budúcnosti flexibilitu pri úprave cieľových skupín, zapojených dopravcov či módov dopravy. Táto forma opatrenia je široko odporúčaná odbornou obcou v Európe aj na Slovensku, ako aj zo strany Európskej komisie (napr. v <i>Support for the implementation of the Social Climate Fund: Note on good practices for cost-effective measures and investments</i>, DG CLIMA, 2024) a EGUM (<i>Recommendations for Social Climate Fund</i>, jún 2024)		
83.	Cyklokoalícia	7 Measure: Provision of discounts on public transport fare for citizens in material deprivation Navrhujeme doplniť komunikačné aktivity týkajúce sa tohto opatrenia, buď ako súčasť Measure 4, alebo v rámci opatrenia Measure 7. Odôvodnenie: V časti 1.f sa ako <i>Success factor</i> uvádza: „<i>Citizens in material deprivation using reduced fare by public transport. Acknowledgement of the measure of citizens in material deprivation on the possibility of using reduced fare – campaigns of regional providers of public transport would be useful.</i>“ S uvedeným sa stotožňujeme, avšak formuláciu v podobe možnosti realizovania kampaní bez bližšieho popisu v texte opatrenia a uvedenia zodpovednej authority, príp. nariadenia, nepovažujeme za dostatočnú záruku, že k realizácii takýchto efektívnych kampaní zo strany dopravcov naozaj dôjde.	N	Neuvažujeme nad komunikačnými aktivitami pre danú oblasť. Máme za to, že objednávateľ dopravy a prevádzkovateľ zabezpečia dostatočnú informovanosť o takejto možnosti na svojom obsluhovanom území.
84.	Cyklokoalícia	8 Investment: Investments in railway infrastructure Uvádza sa: „<i>The reconstruction of the lines is included in the Prioritisation of the railway infrastructure – the strategy document of the Ministry of Transport which includes the methodology and categorisation for prioritising railway projects.</i>“ Vetu žiadame rozviť o závery strategického dokumentu alebo vynechať. Odôvodnenie: Spomínaný strategický dokument obsahuje všetky potenciálne projekty železničnej infraštruktúry na Slovensku, takéto tvrdenie má preto samo o	N	Ide o riadne schválený strategický dokument a preto ho uvádzame. Dokument obsahuje prioritizáciu, je teda možné identifikovať najviac potrebné úseky z hľadiska rozvoja železničnej infraštruktúry v SR.

		sebe minimálnu výpovednú hodnotu.		
85.	Cyklokoalícia	Žiadame zaradenie nového opatrenia č. 9 Výstavba cyklistickej a pešej infraštruktúry Opatrenie navrhujeme cieľiť primárne na vytváranie líniovej cyklistickej infraštruktúry. Tam, kde sa analýzou preukáže potreba vytvorenia novej, dnes absentujúcej pešej infraštruktúry (napr. chýbajúce pešie napojenie obce na blízku stanicu VOD, chýbajúce napojenie obce na blízke sídlo), navrhujeme zároveň umožniť aj výstavbu pešej infraštruktúry. Ako oprávnené navrhujeme popri výstavbe líniovej infraštruktúry zaradiť aj samostatné podopatrenie zamerané na vybavenie staníc a zastávok VOD parkovaním bicyklov, prípadne stavebné úpravy malého rozsahu zamerané na zlepšenie prístupu k staniciam a zastávkam VOD na bicykli. Oprávnеныmi žiadateľmi by mali byť mestá, obce, samosprávne kraje a v prípade vybavenia staníc a zastávok VOD parkovaním bicyklov aj ŽSR. Spolu s výstavbou navrhujeme do opatrenia zaradiť analytickú činnosť pri identifikovaní potrieb v pešej a cyklistickej infraštruktúre na území Slovenska a následné vytvorenie metodiky hodnotenia projektov. Oprávnеныm územím navrhujeme celé územie SR, pričom navrhujeme možnosť formou nižšieho vlastného spolufinancovania (až 0 %) zvýhodniť projekty s väčším príspevkom k predchádzaniu dopravnej chudobe (napr. umiestnenie v dopravne chudobnej oblasti, napojenie na VOD). Alternatívne navrhujeme pri zachovaní rovnakého spolufinancovania vytvoriť bodové kritériá zohľadňujúce príspevok jednotlivých projektov k cieľom mechanizmu, pri zachovaní princípu hodnoty za peniaze (v prípade pešej a cyklistickej infraštruktúry špecificky potenciálny počet užívateľov, s prihliadnutím na charakter pešej a cyklistickej dopravy ako módov na krátke vzdialenosti). Do opatrenia žiadame zaradiť aj technickú asistenciu pre žiadateľov v podobe konzultácii, projektovej prípravy a inžinieringu, príp. budovania kapacít na strane samospráv v téme pešej a cyklistickej dopravy (pokiaľ nebude súčasťou opatrenia 4). Na opatrenie navrhujeme na základe odhadu potrieb a absorpčnej kapacity územia vyčleniť alokáciu 200 miliónov eur.	A	Doplnené. Neuvažujeme o infraštruktúre určenej vyslovene pre peších.

		Odôvodnenie: Pešia a cyklistická doprava sú prirodzene cenovo dostupné a zároveň bezemisné módy dopravy. Ich podpora má výrazný potenciál prispieť k predchádzaniu dopravnej chudobe na Slovensku a zároveň so sebou prináša ďalšie environmentálne, ekonomické a zdravotné benefity. Opatrenie bolo súčasťou zverejneného národného longlistu opatrení, s odporúčaním na ďalšie rozpracovanie (<i>Cyklistická infraštruktúra</i>). Rovnako ho ako jedno z odporúčaných opatrení navrhuje štúdia IEP (<i>Podpora aktívnej dopravy prostredníctvom výstavby cyklistickej infraštruktúry v dopravne chudobných regiónoch</i>) alebo publikácia Dopravná chudoba, Prehľad o dopravnej chudobe v Strednej a Východnej Európe - Slovensko (Prognostický ústav CSPV SAV, marec 2023): „<i>Výrazným problémom SR je minimálna sieť cyklistických chodníkov, ktorá by zabezpečila bezpečný a lacný cestovný prostriedok podporená zdieľanými bicyklami, ktoré by boli k dispozícii na najfrekventovanejších dopravných uzloch. Podpora budovania infraštruktúry pre cyklistickú/kolobežkovú dopravu by pomohla riešiť dopravnú chudobu a zároveň by prispela k zlepšovaniu fyzického aj psychického zdravia obyvateľstva.</i>“ Opatrenie výborne obstálo v multikriteriálnom hodnotení v návrhu správy, kde dosahuje za splnenia vybraných podmienok (<i>high user numbers, lower cost items or particular targeting to low income users</i>) hodnotene High – Medium – High, ktoré je vyššie ako pri ktoromkoľvek inom zvolenom opatrení v oblasti dopravy. K opatreniu na požiadanie radi poskytneme bližšie údaje pre odhad nákladov aj dopadov, príp. odkazy na štúdie či príklady dobrej praxe zo zahraničia.		
86.	Cyklokoalícia	Žiadame zaradenie nového opatrenia č. 10 Podpora nákupu bicyklov Pre opatrenie navrhujeme zvážiť rozdelenie na dve podopatrenia: 10a) Podpora nákupu nákladných bicyklov, príp. tzv. adaptovaných bicyklov pre zdravotne znevýhodnených, formou dotácií. Oprávnenými žiadateľmi by boli jednotlivci, pričom výšku podpory je možné nastaviť podľa špecifických potrieb (napr. jednotlivci v hmotnej núdzi, ŤZP, starostlivosť o deti, dopravne chudobný región). Alternatívne môžu byť	N	Nad daným opatrením v TSI projekte v short liste neuvažujeme.

		žiadateľmi samosprávy a samosprávne kraje, ktoré by dotačné schémy zabezpečili na svojom území. 10b) Podpora nákupu bicyklov na prevádzkovanie sociálneho dlhodobého prenájmu bicyklov. Oprávnenými žiadateľmi by boli samosprávy a samosprávne kraje, ktoré by službu na svojom území poskytovali. Pre opatrenie navrhujeme alokáciu vo výške 18 miliónov eur. Odôvodnenie: Cyklodoprava je dostupným, prístupným a zároveň bezemisným módom dopravy, ktorý zároveň prináša ďalšie spoločenské benefity. Predpokladom na jeho realizáciu je vlastníctvo, resp. dostupnosť bicykla. Hoci je vlastníctvo bicyklov na Slovensku pomerne bežné a bicykel je dostupný vo veľkej väčšine domácností, neplatí to pre všetky skupiny obyvateľstva ani všetky skupiny bicyklov. Nákladné bicykle, najmä s elektrickou asistenciou, podobne ako niektoré typy tzv. adaptovaných bicyklov a trojkoliek pre zdravotne znevýhodnených, vyžadujú stále relatívne vysoké obstarávacie náklady (2 000 – 9 000 eur), pričom však pri jazdách na krátke vzdialenosti predstavujú vhodnú alternatívu automobilu s minimálnymi prevádzkovými nákladmi, bez závislosti na cene pohonných hmôt či špeciálnej nabíjacej infraštruktúre a bez nutnosti vlastníctva vodičského preukazu, ktorý tiež predstavuje bariéru pri dostupnosti cieľov. Oproti bežným bicyklom poskytujú nákladné bicykle možnosť komfortného prevozu ďalších osôb (napr. detí, imobilných dospelých) alebo nákladu. Opatrenie rovnakého charakteru je súčasťou odporúčaní publikovaných Európskou komisiou v <i>Support for the implementation of the Social Climate Fund: Note on good practices for cost-effective measures and investments</i> (DG CLIMA, 2024) (3.6.1. Cargo bike funding programme) alebo v <i>Recommendations for Social Climate Fund</i> (EGUM, 2024) (kapitola D. Cycling initiatives, opatrenia Purchase/use of zero emission vehicles a Reduced barriers to ownership and use through subsidies and sharing schemes for specialist vehicles such as adapted bikes, tricycles, and cargo bikes).	
--	--	--	--

		Ako jedno z odporúčaných opatrení navrhuje dotácie aj štúdia IEP (<i>Podpora aktívnej dopravy prostredníctvom dotácie na nákup nákladných bicyklov</i>). Dlhodobý prenájom bicyklov (príp. sociálny lízing) môže byť zameraný opäť na nákladné, ale aj bežné bicykle, príp. na elektrické bicykle (napr. pre cieľovú skupinu seniorov, pri kopcovitom teréne alebo dochádzanie k stanici VOD/regionálneho centra z odľahlejších sídiel). U možných cieľových skupín odstraňuje bariéru pri kúpe bicykla, príp. obavy z odcudzenia bicykla. Podobné opatrenie sa aj v slovenských podmienkach osvedčilo napr. v pilotnom projekte Žltý Bajk mesta Trnava (momentálne vyše 550 užívateľov). Pri vhodnom nastavení možno synergicky využiť kontakt s užívateľmi napr. na vzdelávanie v oblasti pravidiel cestnej premávky či spätne v podobe kvalitatívneho prieskumu cyklistickej infraštruktúry a pod. Obdobné opatrenie navrhuje aj EGUM v <i>Recommendations for Social Climate Fund</i> (kapitola B. <i>Inclusivity and equity in transport</i>). Opatrenie bolo súčasťou zverejneného národného longlistu opatrení, s odporúčaním na ďalšie rozpracovanie („<i>Podpora nákupu bicyklov, trojkoliek a cargo bicyklov. Následne môžu byť bicykle použité ako ponuka pre cestovanie vybraným skupinám obyvateľov na využívanie alebo cez leasing vybraným skupinám na využívanie.</i>“). Následne výborne obstálo aj v multikriteriálnom hodnotení v návrhu správy, kde dosahuje hodnotene High – Medium – High, ktoré je vyššie ako pri ktoromkoľvek inom zvolenom opatrení v oblasti dopravy. K opatreniu na požiadanie radi poskytneme bližšie údaje pre odhad nákladov aj dopadov, príp. odkazy na štúdie či príklady dobrej praxe zo zahraničia.		
87.	Cyklokoalícia	Str. 30: „<i>In this case, a chance in allocated budget might results in more than proportional reduction of targets or delay of milestones</i>“ nahradiť zvýraznené slovom „<i>change</i>“. Odôvodnenie: preklep	A	Opravené.